МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ



Кафедра методологій крос-культурних практик

Методичні вказівки

до семінарських занять та самостійної роботи

з дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтво»

для студентів спеціальностей В1 "Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво"

галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти

ОНП Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

Харків – 2026

Методичні вказівки з дисципліни «Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни ««Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» для здобувачів спеціальності В1 **«**Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» третього (аспірантського) ступеня вищої освіти. Харків: ХДАДМ, 2026. 60 с.

Розробник: доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри методологій крос-культурних практик Зоя АЛФЬОРОВА.

Рецензент:

Кандидат філософських наук, доцент, декан факультету «Образотворче мистецтво» ХДАДМ Ольга ІВАЩЕНКО.

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» призначені для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки». Вказівки спрямовані на поглиблення теоретичних знань і розвиток дослідницьких компетентностей аспірантів у сфері сучасного аудіовізуального мистецтва, осмислення актуальних трансформацій художніх практик, цифрових технологій, медіавиробництва та способів функціонування аудіовізуального контенту в сучасному культурному середовищі. Методичні вказівки містять рекомендації щодо підготовки до практичних занять, виконання завдань самостійної роботи, аналізу мистецьких явищ і сучасних наукових концепцій, формування аргументованих дослідницьких позицій та застосування теоретико-методологічного інструментарію у власних наукових пошуках аспірантів. Видання сприяє розвитку критичного мислення, наукової самостійності та здатності визначати перспективні напрями дослідження актуальних проблем аудіовізуального мистецтва.

Затверджено на засіданні кафедри методологій крос-культурних практик («22» _вересня_ 2026 р., протокол № 3_).

Рекомендовано до друку вченою радою Харківської державної академії дизайну і мистецтв («__» _____ 2026 р., протокол № _).

ЗМІСТ

Вступ……

Загальні положення……

План і зміст курсу……..……..

Вказівки щодо ведення роботи……..

Рекомендована література……..

ВСТУП

Дисципліна «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва» спрямована на поглиблене вивчення сучасних теоретичних і практичних проблем розвитку аудіовізуального мистецтва та виробництва, поступу кінознавства як об′єкта наукових досліджень з другої половини XX ст. та основними проблемами, які актуалізовані сучасним кінознавством, насамперед в царині кінематографа та сучасних аудіовізуальних практик, на формування уявлення про актуальні проблеми наукових досліджень в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва з можливістю подальшого втілення результатів роботи у наукове середовище. Особлива увага приділяється впливу цифровізації, глобалізації та штучного інтелекту на естетичні принципи, технології створення та поширення аудіовізуального контенту. Опрацювання дисципліни сприяє розвитку дослідницької самостійності, аргументованого наукового мислення та вмінню співвідносити національний мистецький досвід із міжнародними тенденціями розвитку аудіовізуальної культури. Отримані знання і навички створюють підґрунтя для поглиблення дисертаційних досліджень, обґрунтування наукової новизни та формування власної дослідницької позиції у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва.

Актуальність дисципліни зумовлена динамічними змінами в аудіовізуальній сфері, пов’язаними з цифровізацією культурного середовища, конвергенцією медіа, розвитком нових форм екранної образності та трансформацією моделей виробництва й дистрибуції аудіовізуальних творів. Особливого значення набуває дослідження взаємодії технологічних інновацій і художнього мислення, переосмислення авторства, глядацького досвіду, культурної ідентичності та суспільної ролі аудіовізуального мистецтва в умовах глобалізації й сучасних соціокультурних викликів. Методичні вказівки призначені для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» та покликані забезпечити методичну підтримку підготовки до практичних занять і виконання самостійної роботи, сприяти розвитку дослідницької самостійності, аналітичного мислення та здатності інтегрувати сучасні наукові концепції у власну дисертаційну роботу.

Мета методичних вказівок — забезпечити методичний супровід підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктора філософії) спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» галузі знань В

«Культура, мистецтво та гуманітарні науки» до семінарських занять і виконання самостійної роботи з дисципліни «Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві», сприяти поглибленню їхніх теоретичних знань про сучасні тенденції та трансформації аудіовізуального мистецтва, розвитку навичок критичного аналізу мистецьких явищ, опануванню актуальних теоретико-методологічних підходів і формуванню здатності самостійно визначати, досліджувати та аргументовано інтерпретувати проблеми аудіовізуального мистецтва в контексті сучасних культурних, технологічних і медіакомунікаційних процесів.

Компетентності та програмні результати навчання навчальної дисципліни (згідно з освітньою програмою)

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	**Програмні результати навчання**
ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК4 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з аудіовізуального мистецтва та виробництв та суміжних галузей СК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК3. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва українською та іноземною мовами, розуміння іншомовних наукових текстів. СК6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.	РН2. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та прикладних досліджень проблем дизайну, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів. РН3. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН4. Планувати і виконувати теоретичні дослідження у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію та дотриманням норм професійної та академічної етики. РН5. Розуміти загальні принципи та методи дослідження аудіовізуального мистецтва та виробництва, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва та у викладацькій практиці. РН7. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і

	нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми аудіовізуального мистецтва та виробництва державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1: Вступ	1
Тема 2: Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»	1
Тема 3: Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці	1
Тема 4 :Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проекції;	1
Тема 5: Актуальні проблеми виробництва перших фото та архефільмів	1
Тема 6: Проблематизація фото- та кіно творчості доби художнього авангарду	1
Тема 7: Проблематизація тоталітарної аудіовізуальної творчості	1
Тема 8 :Проблематизація сфери аудіовізуального у 60-ті рр..ХХ ст.	1
Тема 9: Основні проблеми кінознавства другої половини ХХ ст.	1
Тема10: Проблематизація аудіовізуальної арт-практики межі ХХ-ХХІ ст.	1
Тема 11: Концептуальне осмислення сучасної аудіовізуальної практики світовими науковими школами	1
Тема 12: Проблематизація сучасного виробництва аудіовізуального твору	1
Тема 13: Проблематизація виробничої складової в контексті індивідуального та колективного виробництва	1
Тема 14: Архівація та зникнення контенту в контексті розвитку сучасної сфери АВМ	1
Тема 15: Глобалізація vs локальний контекст розвитку сучасної сфери АВМ	1

Всього	**15**

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Тема 1: Вступ	3
Тема 2: Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»	3
Тема 3: Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці	3
Тема 4:Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проекції;	3
Тема 5: Актуальні проблеми виробництва перших фото та архефільмів	3
Тема 6: Проблематизація фото- та кіно творчості доби художнього авангарду	3
Тема 7: Проблематизація тоталітарної аудіовізуальної творчості	3
Тема 8 :Проблематизація сфери аудіовізуального у 60-ті рр..ХХ ст.	3
Тема 9: Основні проблеми кінознавства другої половини ХХ ст.	3
Тема10: Проблематизація аудіовізуальної арт-практики межі ХХ-ХХІ ст.	3
Тема 11: Концептуальне осмислення сучасної аудіовізуальної практики світовими науковими школами	3
Тема 12: Проблематизація сучасного виробництва аудіовізуального твору	3
Тема 13: Проблематизація виробничої складової в контексті індивідуального та колективного виробництва	3
Тема 14: Архівація та зникнення контенту в контексті розвитку сучасної сфери АВМ	3
Тема 15: Глобалізація vs локальний контекст розвитку сучасної сфери АВМ	3
Всього	**45**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Спрямованість та академічна специфіка дисципліни» «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва» визначається формально-логічною структурою побудови навчального плану та характером запропонованих для формування компетентностей. Дисципліна вивчається упродовж 2 семестру / 1-й курс / 3 кредити ECTS, навчальних годин, в тому числі 30 годин — лекційних, 15 годин — семінарських, та 45 години — самостійної роботи). Дисципліна містить 2 модулі, що складаються із 15 тем. Дисципліна містить: 30 лекцій +15 сем.= 45 год, диф. Залік У процесі вивчення дисципліни викладач може рекомендувати аспірантам додаткові наукові джерела та навчально-методичні матеріали для самостійного опрацювання з метою поглибленого засвоєння окремих тем і проблемних питань курсу.

Мета модульної контрольної роботи полягає в перевірці рівня засвоєння аспірантами теоретичних положень дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва», здатності застосовувати сучасні теоретико-методологічні підходи до аналізу аудіовізуальних творів і процесів, критично осмислювати актуальні тенденції розвитку аудіовізуального мистецтва та аргументовано формулювати власні наукові судження щодо проблематики досліджень у цій галузі.

Мета диференційованого заліку з дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва» полягає в оцінюванні рівня сформованості теоретичних знань і практичних дослідницьких умінь аспірантів, здатності критично аналізувати сучасні явища та тенденції аудіовізуального мистецтва, застосовувати відповідні теоретико-методологічні підходи до осмислення актуальних мистецьких проблем, аргументувати власні наукові позиції та інтегрувати набуті знання у процес виконання самостійного наукового дослідження.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0– 5,3
2	Поточний контроль	0– 5,3
3	Поточний контроль	0– 5,3
4	Поточний контроль	0– 5,3
5	Поточний контроль	0– 5,3

6	Поточний контроль	0– 5,3
7	Поточний контроль	0– 5,3
8	Поточний контроль	0– 5,3
9	Поточний контроль	0– 5,3
10	Поточний контроль	0– 5,3
11	Поточний контроль	0– 5,3
12	Поточний контроль	0– 5,3
13	Поточний контроль	0– 5,3
14	Поточний контроль	0– 5,3
15	Поточний контроль	0– 5,3
	Диф.залік	0–20
	Всього балів	**100**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			**Критерії оцінювання**
	0–17	0–20	
A+	10-17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додатковіматеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	15-17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	11-17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна,без помилок
B	12–17	20	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробивдекілька незначних помилок
C	8–11	11-17	Здобувач вищої мистецької освіти в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значніпомилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	7-17	Здобувач вищої мистецької освіти не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Здобувач вищої мистецької освіти в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема,малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

Шкала оцінювання: ECTS ТА НАЦІОНАЛЬНА

<table>
<tr><th>Національна</th><th>Бали</th><th>ECTS</th><th colspan="2">Диференціація А (внутрішня)</th><th>Національна</th><th>Бали</th><th>ECTS</th></tr>
<tr><td rowspan="3">відмінно</td><td rowspan="3">90–100</td><td rowspan="3">A</td><td>A+</td><td>98–100</td><td rowspan="2">Задовільно</td><td>64–74</td><td>D</td></tr>
<tr><td>A</td><td>95–97</td><td>60–63</td><td>E</td></tr>
<tr><td>A-</td><td>90–94</td><td>Незадовільно</td><td>35–59</td><td>FX</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Добре</td><td>82–89</td><td>B</td><td colspan="2" rowspan="2"></td><td rowspan="2">Незадовільно (повторне проходження)</td><td rowspan="2">0–34</td><td rowspan="2">F</td></tr>
<tr><td>75–81</td><td>C</td></tr>
</table>

ПЛАН І ЗМІСТ КУРСУ

Весняний семестр:

Модуль 1.
Змістовний модуль. Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці

- Тема 1: Вступ
- Тема 2: Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво»
- Тема 3: Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці
- Тема 4:Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проекції;
- Тема 5: Актуальні проблеми виробництва перших фото та архефільмів
- Тема 6: Проблематизація фото- та кіно творчості доби художнього авангарду
- Тема 7: Проблематизація тоталітарної аудіовізуальної творчості

Змістовний модуль. Проблематизація сфери АВМ на сучасному етапі розвитку

- Тема 8 :Проблематизація сфери аудіовізуального у 60-ті рр..ХХ ст.
- Тема 9: Основні проблеми кінознавства другої половини ХХ ст.
- Тема10: Проблематизація аудіовізуальної арт-практики межі ХХ-ХХІ ст.
- Тема 11: Концептуальне осмислення сучасної аудіовізуальної практики світовими науковими школами
- Тема 12: Проблематизація сучасного виробництва аудіовізуального твору
- Тема 13: Проблематизація виробничої складової в контексті індивідуального та колективного виробництва
- Тема 14: Архівація та зникнення контенту в контексті розвитку сучасної сфери АВМ
- Тема 15: Глобалізація vs локальний контекст розвитку сучасної сфери АВМ

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 1: Вступ
-

Питання до семінарського заняття:

1. Мета та завдання дисципліни.
2. Структура дисципліни
3. Спрямування дисципліни

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів про концептуальні засади, структуру, зміст і дослідницьке спрямування дисципліни «Актуальні проблеми

аудіовізуального мистецтва», з’ясувати її роль у формуванні професійних і науково-дослідницьких компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти та визначити зв’язок дисципліни з актуальними напрямами сучасного мистецтвознавства.

Зміст завдання:

1. Визначити основні напрями дослідницького спрямування дисципліни в контексті сучасних трансформацій аудіовізуального мистецтва, медіатехнологій і культурних практик.
2. З’ясувати значення дисципліни для поглиблення теоретико-методологічної підготовки аспірантів і формування дослідницької позиції у сфері аудіовізуального мистецтва.

Методичні вказівки до виконання

Під час виконання першого завдання необхідно опрацювати зміст дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва» та визначити основні напрями її дослідницького спрямування з урахуванням сучасних тенденцій розвитку аудіовізуальної культури. Особливу увагу слід приділити трансформації художньої мови аудіовізуальних творів, впливу цифрових і мультимедійних технологій на мистецькі практики, зміні способів створення, поширення та сприйняття аудіовізуального контенту, взаємодії традиційних і новітніх медіа, а також ролі аудіовізуального мистецтва в сучасних соціокультурних процесах. Результати опрацювання рекомендовано узагальнити у вигляді переліку актуальних дослідницьких напрямів із коротким обґрунтуванням їхньої наукової значущості.

Під час виконання другого завдання необхідно з’ясувати роль дисципліни у формуванні теоретико-методологічної компетентності аспірантів, розвитку навичок критичного аналізу мистецьких явищ і здатності самостійно визначати та обґрунтовувати наукові проблеми у сфері аудіовізуального мистецтва. Для цього слід проаналізувати, як зміст дисципліни сприяє поглибленню знань про сучасні мистецтвознавчі концепції, опануванню методів дослідження аудіовізуальних творів і процесів, формуванню аргументованої наукової позиції та визначенню перспектив власного дослідження. Підсумком роботи має стати узагальнений висновок про значення дисципліни для професійного становлення аспіранта як дослідника, здатного самостійно

осмислювати актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва та застосовувати відповідні методологічні підходи у власній науковій діяльності.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми:

1. Які мета, основні завдання, структура та очікувані результати навчання дисципліни «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва»?
2. Які основні напрями дослідження сучасного аудіовізуального мистецтва визначаються трансформаціями медіатехнологій, художніх практик і соціокультурного середовища?
3. Яке значення має дисципліна для формування теоретико-методологічної компетентності аспірантів і розвитку їхньої самостійної науково-дослідницької позиції?

Основна література

1. Baer, N., & Van den Oever, A. (Eds.). (2024). Technics: Media in the digital age. Amsterdam University Press. https://doi.org/10.5117/9789048564552

2. Benshoff, H. M., & Murphy, C. (2024). Film and television analysis: An introduction to methods, theories, and approaches (2nd ed.). Routledge.

3. Bengtsson, S., Ericson, S., & Stiernstedt, F. (Eds.). (2024). Classics in media theory. Routledge.

4. Jenkins, H. (2006). Convergence culture: Where old and new media collide. New York University Press.

5. Manovich, L. (2001). The language of new media. MIT Press.

6. Manovich, L., & Arielli, E. (2024). Artificial aesthetics. https://manovich.net/index.php/projects/artificial-aesthetics

7. Rose, G. (2022). Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials (5th ed.). SAGE Publications.

Вказівки щодо ведення роботи

Тема 2: Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

Питання до семінарського заняття:

1. Які основні поняття й категорії формують термінологічний апарат спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» та якими є особливості їхнього змістового визначення?
2. Як трансформації аудіовізуального мистецтва, цифрових медіа й технологій виробництва впливають на виникнення, розвиток і переосмислення фахової термінології?
3. Які проблеми термінологічної неоднозначності, міждисциплінарності та уніфікації понять постають у сучасних мистецтвознавчих дослідженнях аудіовізуального мистецтва та виробництва?

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів щодо понятєво-категоріального апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», сформувати розуміння специфіки функціонування й трансформації фахової термінології в умовах розвитку сучасного аудіовізуального мистецтва, цифрових медіа та технологій виробництва, а також розвинути здатність критично аналізувати термінологічні розбіжності, уточнювати зміст ключових понять і коректно застосовувати їх у власних наукових дослідженнях.

Зміст завдання:

1. Проаналізувати основні поняття та категорії термінологічного апарату спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», виявити проблеми їхнього визначення, інтерпретації та міждисциплінарного застосування та обґрунтувати значення термінологічної точності для проведення сучасних мистецтвознавчих досліджень. Скласти термінологічну таблицю (поняття; значення; джерело—посилання; інтерпретації поняття, джерела, в яких ці інтерпретації поняття існують—посилання).

Методичні вказівки до виконання

Під час виконання самостійної роботи з теми «Проблеми термінологічного апарату спеціальності В1 “Аудіовізуальне мистецтво та виробництво”» аспірантам необхідно укласти термінологічну таблицю, спрямовану на систематизацію, порівняння та критичне осмислення основних понять спеціальності. Для цього слід відібрати 5–10 ключових термінів, які використовуються в аудіовізуальному мистецтві, кінематографі, медіавиробництві, цифрових медіа та суміжних галузях знань. Добір

понять має враховувати їхню актуальність для сучасних мистецтвознавчих досліджень, наявність різних трактувань і значущість для формування понятєво-категоріального апарату власного наукового дослідження аспіранта.

Таблицю необхідно структурувати за такими графами: «Поняття», «Значення поняття», «Джерело визначення (посилання)», «Інтерпретації поняття», «Джерела альтернативних інтерпретацій (посилання)». У графі «Поняття» зазначається термін українською мовою, за потреби — його іншомовний відповідник. У графі «Значення поняття» стисло й точно викладається визначення, запропоноване конкретним автором або зафіксоване у фаховому словнику, енциклопедії, науковій статті чи монографії. У графі «Джерело визначення» наводяться повні бібліографічні відомості або належно оформлене посилання на першоджерело. У графах, присвячених інтерпретаціям, необхідно відобразити альтернативні, уточнені або дискусійні трактування того самого терміна іншими дослідниками, обов’язково зазначаючи джерела, у яких ці трактування представлені.

Під час укладання таблиці слід використовувати достовірні наукові та довідкові джерела, наукові публікації, фахові словники, енциклопедії й офіційні нормативні документи, якщо вони містять відповідні визначення. Перевагу доцільно надавати першоджерелам і працям визнаних дослідників аудіовізуального мистецтва, теорії медіа та кінознавства. Необхідно розмежовувати авторське визначення терміна й власну інтерпретацію аспіранта, уникати механічного копіювання текстів і забезпечувати точність усіх бібліографічних посилань. За результатами порівняння слід сформулювати короткий висновок щодо ступеня усталеності терміна, наявних термінологічних розбіжностей, причин їх виникнення та доцільності застосування певного трактування у власному науковому дослідженні.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми:

1. Які основні поняття й категорії формують термінологічний апарат спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» та які особливості їхнього визначення в сучасному мистецтвознавстві?
2. Як цифровізація, розвиток мультимедійних технологій і міждисциплінарна взаємодія впливають на трансформацію фахової термінології аудіовізуального мистецтва?

3. У чому полягають основні проблеми термінологічної неоднозначності, інтерпретаційних розбіжностей та уніфікації понять і як вони впливають на методологію досліджень у сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва?

Основна література

1. Bordwell, D., Thompson, K., & Smith, J. (2024). Film art: An introduction (13th ed.). McGraw Hill.

2. Chandler, D. (2017). Semiotics: The basics (3rd ed.). Routledge.

3. Jenkins, H. (2006). Convergence culture: Where old and new media collide. New York University Press.

4. Manovich, L. (2001). The language of new media. MIT Press. https://mitpress.mit.edu/9780262632553/the-language-of-new-media/

5. Rose, G. (2022). Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials (5th ed.). SAGE Publications.

6. Stam, R. (2000). Film theory: An introduction. Blackwell Publishers.

7. Williams, R. (1983). Keywords: A vocabulary of culture and society (Rev. ed.). Oxford University Press.

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 3: Проблеми морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці

Питання до семінарського заняття:

1. Які теоретико-методологічні підходи визначають специфіку морфологічної ідентифікації аудіовізуального мистецтва як самостійної сфери наукового пізнання?
2. У чому полягають основні проблеми визначення морфологічних меж аудіовізуального мистецтва та його співвідношення з кінематографом, телебаченням, цифровими медіа й іншими видами мистецтва?
3. Як трансформації аудіовізуальних технологій, художніх практик і міжмедійної взаємодії впливають на переосмислення морфологічної структури аудіовізуального мистецтва в сучасному мистецтвознавстві?

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — поглибити теоретичні знання аспірантів щодо основних підходів до морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці, сформувати розуміння специфіки визначення її структурних меж, видових і жанрових характеристик та взаємозв'язків з іншими видами мистецтва й медіа, а також розвинути здатність критично аналізувати сучасні концепції морфології аудіовізуального мистецтва й застосовувати відповідні теоретико-методологічні підходи у власних наукових дослідженнях.

Зміст завдання:

1. Проаналізувати основні теоретико-методологічні підходи до морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального в науці, визначити критерії розмежування її видових, жанрових і структурних характеристик та з'ясувати вплив міжмедійної взаємодії й цифрових технологій на формування сучасної морфологічної моделі аудіовізуального мистецтва.

Методичні вказівки до виконання

Для виконання завдання аспірантам необхідно опрацювати наукові праці з теорії та морфології мистецтва, мистецтвознавства, теорії кіно й медіа, у яких розглядаються підходи до визначення специфіки аудіовізуального мистецтва, його видової структури та взаємозв'язків з іншими мистецькими практиками. На основі опрацьованих джерел слід виокремити основні теоретико-методологічні підходи до морфологічної ідентифікації аудіовізуальної сфери, зіставити критерії розмежування її видів, жанрів і форм, а також з'ясувати, як цифрові технології та міжмедійна взаємодія впливають на трансформацію її морфологічних характеристик. Особливу увагу варто приділити розбіжностям у наукових трактуваннях і проблемам визначення меж аудіовізуального мистецтва як об'єкта мистецтвознавчого дослідження.

Форма виконання: аналітична таблиця та короткий письмовий висновок обсягом 1–2 сторінки. Таблиця має містити такі графи: теоретико-методологічний підхід; автор і джерело; основні положення; критерії морфологічної ідентифікації; значення для дослідження аудіовізуального мистецтва. У висновку необхідно узагальнити результати порівняння, визначити найбільш продуктивні підходи до морфологічної ідентифікації сфери аудіовізуального та аргументувати можливість їх застосування у

власному науковому дослідженні. Усі використані джерела слід оформити відповідно до стандарту APA 7 із зазначенням DOI або активних посилань за наявності

Питання для самопідготовки аспірантів з теми:

1. Які основні теоретичні концепції та методологічні підходи використовуються для визначення морфологічної структури аудіовізуального мистецтва?
2. За якими критеріями можна визначити видові, жанрові та структурні характеристики аудіовізуального мистецтва й окреслити його межі як об’єкта мистецтвознавчого дослідження?
3. У чому полягають особливості співвідношення кінематографа, телебачення, цифрових медіа та інтерактивних аудіовізуальних практик у сучасній морфології мистецтва?
4. Як цифровізація, міжмедійна взаємодія та розвиток технологій віртуальної й доповненої реальності змінюють традиційні уявлення про морфологію аудіовізуального мистецтва?
5. Які методи порівняльного, системного та історико-теоретичного аналізу доцільно застосовувати для морфологічної ідентифікації аудіовізуальних явищ у сучасних наукових дослідженнях?

Основна література

1. Bordwell, D., Thompson, K., & Smith, J. (2024). Film art: An introduction (13th ed.). McGraw Hill.

2. Bruhn, J., & Gjelsvik, A. (Eds.). (2018). Cinema between media: An intermediality approach. Edinburgh University Press.

3. Manovich, L. (2001). The language of new media. MIT Press. https://mitpress.mit.edu/9780262632553/the-language-of-new-media/

4. Stam, R. (2000). Film theory: An introduction. Blackwell Publishers.

5. Шкляревський, Г., & Терещенко, Ю. (2004). Морфологія і синтаксис екранних мистецтв. Альма-Прес.

6. Марченко, І. (2025). Формат і медіум у цифрову епоху: трансформації аудіовізуального мистецтва. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, (36). https://doi.org/10.34026/1997-4264.36.2025.332824

7. Turvey, M. (2022). The medium matters! In defense of medium-specificity in classical film theory. In K. Stevens (Ed.), The Oxford handbook of film theory. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190873929.013.37

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 4:Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проекції;

Питання до семінарського заняття:

1. Які теоретико-методологічні підходи дають змогу досліджувати формотворення в аудіовізуальному мистецтві з урахуванням історичних, культурних і технологічних контекстів?
2. Як еволюція аудіовізуальних технологій, художньої мови та способів взаємодії з аудиторією впливає на трансформацію форм і структур аудіовізуальних творів?
3. У чому полягають особливості взаємозв'язку між змінами суспільно-культурного середовища та пошуком нових формотворчих стратегій у сучасному аудіовізуальному мистецтві?

Самостійна робота за темою

Мета самостійної роботи —поглибити знання аспірантів про закономірності та проблеми формотворення в аудіовізуальному мистецтві, сформувати здатність аналізувати еволюцію художніх форм у взаємозв'язку з історичними, соціокультурними й технологічними чинниками, а також розвинути навички застосування контекстуального, порівняльного та історико-еволюційного підходів до дослідження аудіовізуальних творів.

Зміст завдання:

Обрати два аудіовізуальні твори різних історичних періодів або культурно-технологічних контекстів і провести їх порівняльний аналіз з погляду формотворення. Визначити особливості композиції, монтажу, візуальної та звукової організації, наративної структури й використання технологій. З'ясувати, які історичні,

соціокультурні та технологічні чинники вплинули на формування художньої форми кожного твору, і встановити спільні риси та відмінності в їхніх формотворчих стратегіях.

Методичні вказівки до виконання

Вивчаючи тему «Проблематизація формотворення в аудіовізуальній сфері в її контекстуальній та еволюційній проєкції», аспірантам доцільно зосередитися на тому, як формуються, функціонують і трансформуються художні форми аудіовізуальних творів під впливом історичних, естетичних, соціокультурних і технологічних чинників. Важливо розглядати форму не лише як зовнішню організацію твору, а як динамічну систему взаємодії зображення, звуку, монтажу, композиції, наративу та способів глядацького сприйняття. Основну увагу варто приділити таким аспектам: поняття формотворення в аудіовізуальному мистецтві; історичну еволюцію аудіовізуальних форм. Треба проаналізувати, як історичні події, суспільні зміни, культурні традиції, ідеологічні установки та трансформації колективного досвіду впливають на художню форму, жанрову структуру й способи репрезентації дійсності в аудіовізуальних творах. Також важливі технологічні чинники формотворення. Важливо опрацювати можливості історико-еволюційного, формального, порівняльного та контекстуального аналізу. Важливо не обмежуватися описом зовнішніх характеристик твору, а пояснювати причинно-наслідкові зв’язки між його формою, змістом і середовищем створення та сприйняття. Підсумковий орієнтир для аспіранта: необхідно навчитися розглядати аудіовізуальну форму як історично змінну, контекстуально зумовлену та технологічно опосередковану систему художньої організації. Центральним дослідницьким питанням має стати не лише як побудований аудіовізуальний твір, а й чому його форма набула саме таких характеристик, які чинники спричинили її виникнення та як вона впливає на виробництво значень і глядацьке сприйняття.

Для виконання завдання необхідно опрацювати наукові джерела з теорії аудіовізуального мистецтва, історії кіно та медіатеорії. Добираючи твори для порівняння, доцільно враховувати відмінності в історичному періоді, технологіях виробництва, художніх підходах або способах взаємодії з аудиторією. Аналіз варто будувати за такими критеріями: формальна структура твору; особливості візуальної та звукової мови; принципи організації часу й простору; вплив технологічних можливостей; культурно-історичний контекст; новаторство формотворчих рішень.

Форма виконання: аналітичне есе обсягом 3–4 сторінки або презентація на 8–10 слайдів із письмовими висновками. Робота має містити обґрунтування вибору творів, порівняльний аналіз, посилання на наукові джерела та висновок про закономірності еволюції аудіовізуального формотворення.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми:

1. Як змінювалися теоретичні уявлення про формотворення в аудіовізуальному мистецтві під впливом історичного розвитку кінематографа та інших екранних медіа?
2. Які соціокультурні, естетичні та технологічні чинники визначають формування нових художніх форм і структур аудіовізуальних творів?
3. У чому полягає специфіка застосування контекстуального та еволюційного підходів до аналізу формотворчих процесів у сучасному аудіовізуальному мистецтві?

Основна література

1. Bazin, A. (2005). What is cinema? (Vol. 1, H. Gray, Trans.). University of California Press. (Original work published 1958).

2. Bordwell, D., Thompson, K., & Smith, J. (2024). Film art: An introduction (13th ed.). McGraw Hill.

3. Bruhn, J., & Gjelsvik, A. (Eds.). (2018). Cinema between media: An intermediality approach. Edinburgh University Press. https://doi.org/10.3366/edinburgh/9781474429023.001.0001

4. Manovich, L. (2001). The language of new media. MIT Press. https://mitpress.mit.edu/9780262632553/the-language-of-new-media/

5. McLuhan, M. (1994). Understanding media: The extensions of man. MIT Press. (Original work published 1964).

6. Mitry, J. (1997). The aesthetics and psychology of the cinema (C. King, Trans.). Indiana University Press. (Original work published 1963–1965).

7. Stam, R. (2000). Film theory: An introduction. Blackwell Publishers.

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 5: Актуальні проблеми виробництва перших фото та архефільмів

Питання до семінарського заняття

1. Які науково-технічні, мистецькі та соціокультурні передумови виникнення фотографії і раннього кінематографа визначили специфіку їхнього виробництва?
2. Які технологічні, матеріальні та художні проблеми супроводжували створення перших фотографічних зображень і архефільмів?
3. Як ранні фотографічні та кінематографічні практики вплинули на формування аудіовізуальної мови, способів репрезентації дійсності й подальший розвиток екранних мистецтв?

Самостійна робота за темою

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів про історичні, технологічні та художні передумови виникнення перших фотографічних зображень і ранніх кінематографічних форм, сформувати здатність аналізувати специфіку їхнього виробництва, визначати взаємозв'язок між технічними винаходами та становленням аудіовізуальної мови й критично осмислювати значення ранніх фотографічних і кінематографічних практик для розвитку сучасного аудіовізуального мистецтва.

Зміст завдання:

Дослідити становлення ранньої фотографії та кінематографа на прикладі двох-трьох історичних артефактів або творів, зокрема геліографії Жозефа Нісефора Ньєпса, дагеротипії Луї Дагера та ранніх фільмів братів Люм'єр або Томаса Едісона. Визначити особливості технології створення зображення, умови виробництва, технічні обмеження, способи фіксації руху та художні принципи, які формувалися на початкових етапах розвитку фотографії й кінематографа. Окрему увагу приділити питанням збереження ранніх фотографічних і кінематографічних матеріалів та їхньому значенню як історичних джерел.

Методичні вказівки до виконання

Для виконання завдання необхідно опрацювати наукові публікації, музейні каталоги та матеріали кіноархівів, які висвітлюють історію ранньої фотографії й кінематографа. Рекомендовано зіставити обрані артефакти за такими критеріями: технологія створення

зображення; тривалість і умови експонування або знімання; матеріальні носії; можливості відтворення й тиражування; художні засоби; історико-культурне значення. Важливо розмежовувати документально підтверджені відомості та їхню подальшу мистецтвознавчу інтерпретацію.

Форма виконання: аналітичне есе обсягом 3–4 сторінки або презентація на 8–10 слайдів із письмовими висновками. Робота має містити зображення обраних артефактів або кадри ранніх фільмів, короткий опис технологій їх створення, порівняльний аналіз і висновок про значення ранніх фотографічних та кінематографічних практик для формування аудіовізуального мистецтва.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які наукові відкриття, технічні винаходи та мистецькі практики підготували виникнення фотографії й кінематографа?
2. У чому полягають технологічні та художні особливості виробництва перших фотографій і ранніх кінематографічних фільмів?
3. Як ранні фотографічні процеси — геліографія, дагеротипія та калотипія — вплинули на розвиток способів фіксації, відтворення й поширення зображень?
4. Які особливості композиції, кадрування, організації руху та репрезентації повсякденності характеризують ранні фільми братів Люм’єр і Томаса Едісона?
5. Які проблеми збереження, реставрації та наукової інтерпретації ранніх фотографічних і кінематографічних матеріалів постають перед сучасними архівами й дослідниками?

Основна література

1. Coe, B. (1981). The history of photography. Ash & Grant.

2. Gunning, T. (1990). The cinema of attractions: Early film, its spectator and the avant-garde. Wide Angle, 8(3–4), 63–70.

3. Musser, C. (1994). The emergence of cinema: The American screen to 1907. University of California Press.

4. National Galleries of Scotland. (n.d.). Early photography. https://www.nationalgalleries.org/art-and-artists/features/early-photography

5. National Museum of American History. (n.d.). The history of photography. Smithsonian Institution. https://americanhistory.si.edu/

6. Victoria and Albert Museum. (2026, April 29). An A to Z of photographic processes. https://www.vam.ac.uk/articles/photographic-processes

7. International Federation of Film Archives. (n.d.). FIAF timeline. https://www.fiafnet.org/pages/History/FIAF-Timeline.html

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 6: Проблематизація фото- та кіно творчості доби художнього авангарду

Питання до семінарського заняття

1. Які естетичні, теоретичні та соціокультурні передумови зумовили трансформацію фотографії й кінематографа в контексті художнього авангарду початку XX століття?
2. Як авангардні мистецькі течії — футуризм, дадаїзм, сюрреалізм і конструктивізм — вплинули на формування нових принципів фотографічної та кінематографічної виразності?
3. У чому полягає значення експериментів із монтажем, ракурсом, композицією, ритмом і фотомонтажем для переосмислення художньої мови та виражальних можливостей фотографії й кіно доби авангарду?

Самостійна робота за темою

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів про теоретико-естетичні засади художнього авангарду та його вплив на розвиток фотографії й кінематографа, сформувати здатність критично аналізувати авангардні формотворчі експерименти, визначати специфіку трансформації фотографічної та кінематографічної мови й осмислювати значення авангардних практик для подальшого розвитку аудіовізуального мистецтва.

Зміст завдання

Підготувати порівняльний аналіз двох творів фотографічного або кінематографічного авангарду першої половини XX століття. На вибір можна розглянути фотографічні експерименти Ман Рея, Ласло Могой-Надя чи Александра Родченка та фільми «Діагональна симфонія» Вікінга Еґґелінга, «Механічний балет» Фернана Леже або «Людина з кіноапаратом» Дзиґи Вертова. Необхідно визначити, як обрані автори переосмислюють композицію, перспективу, монтаж, рух, ритм, співвідношення зображення й реальності, а також з'ясувати, які естетичні та світоглядні принципи авангарду реалізуються у відповідних творах.

Методичні вказівки до виконання

Під час виконання роботи необхідно опрацювати наукову літературу з історії та теорії художнього авангарду, фотографії та експериментального кінематографа. Аналіз рекомендовано здійснювати за такими критеріями: належність твору до певного авангардного напряму; історичний і культурний контекст його створення; особливості художньої форми; використання специфічних фотографічних або кінематографічних засобів; характер авторського експерименту; вплив твору на подальший розвиток аудіовізуального мистецтва. Важливо розрізняти формальний опис твору та його теоретичну інтерпретацію, підтверджуючи дослідницькі висновки науковими джерелами.

Форма виконання: порівняльне аналітичне есе обсягом 3–4 сторінки або презентація на 8–10 слайдів із письмовими висновками та бібліографічним списком.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які естетичні та світоглядні принципи художнього авангарду визначили трансформацію фотографії й кінематографа на початку XX століття?
2. Як експерименти з фотомонтажем, ракурсом, світлом, композицією та монтажем змінили уявлення про художню форму й авторство у фотографії та кіно?
3. У чому полягають особливості взаємодії фотографічного й кінематографічного авангарду з живописом, графікою, театром і музикою?

4. Як авангардні кінематографічні практики переосмислили рух, ритм, простір і час як засоби художньої виразності?
5. Яке значення мають авангардні експерименти першої половини XX століття для сучасного експериментального кіно, відеоарту та цифрових аудіовізуальних практик?

Основна література

1. Burch, N. (1981). Theory of film practice (H. R. Lane, Trans.). Princeton University Press.

2. Bürger, P. (1984). Theory of the avant-garde (M. Shaw, Trans.). University of Minnesota Press.

3. Krauss, R. (1985). The originality of the avant-garde and other modernist myths. MIT Press.

4. Michelson, A. (Ed.). (1984). Kino-eye: The writings of Dziga Vertov. University of California Press.

5. Sitney, P. A. (2002). Visionary film: The American avant-garde, 1943–2000 (3rd ed.). Oxford University Press.

6. Tsivian, Y. (1994). Early cinema in Russia and its cultural reception. Routledge.

7. Vertov, D. (1984). Kino-eye: The writings of Dziga Vertov (A. Michelson, Ed.). University of California Press.

Рекомендація щодо опрацювання: для розуміння теоретичних засад авангарду доцільно звернутися до праці Петера Бюргера та досліджень Розалінд Краусс; для аналізу специфіки кінематографічного експерименту — до праць Ноеля Берча й Аннетт Мікельсон. Під час підготовки важливо розглядати авангард не лише як сукупність мистецьких напрямів, але і як критичне переосмислення традиційних принципів створення, сприйняття та функціонування художнього твору.

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 7: Проблематизація тоталітарної аудіовізуальної творчості

Питання до семінарського заняття

1. Які ідеологічні, політичні та соціокультурні механізми визначали функціонування аудіовізуального мистецтва в тоталітарних режимах і впливали на його художню мову?
2. Як цензура, державна пропаганда та ідеологічний контроль трансформували тематику, образну систему, наративні структури й формотворчі принципи кінематографа та інших аудіовізуальних медіа?
3. Які методологічні підходи дають змогу критично аналізувати тоталітарну аудіовізуальну творчість, розмежовувати її художні, ідеологічні та маніпулятивні складники й досліджувати її вплив на колективну пам’ять?

Самостійна робота за темою

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів про специфіку функціонування аудіовізуального мистецтва в умовах тоталітарних політичних систем, сформувати здатність критично аналізувати взаємодію художньої творчості, ідеології та державного контролю, а також розвинути навички виявлення пропагандистських механізмів, особливостей репрезентації історичних подій і конструювання колективної пам’яті засобами аудіовізуальної мови.

Зміст завдання

Провести мистецтвознавчий аналіз одного або двох аудіовізуальних творів, створених у контексті тоталітарного режиму, зокрема радянського чи нацистського кінематографа. Можливі приклади: «Тріумф волі» Лені Ріфеншталь (1935), «Олександр Невський» Сергія Ейзенштейна (1938) або інший твір, обраний аспірантом. Необхідно визначити історико-політичний контекст створення, проаналізувати композицію, монтаж, систему образів, музичний супровід і наратив, виявити способи ідеологічного впливу та обґрунтувати співвідношення художньої форми та пропагандистської функції.

Методичні вказівки до виконання

Під час виконання самостійної роботи необхідно опрацювати наукові праці з історії кіно, теорії пропаганди та дослідження взаємодії мистецтва й тоталітарної ідеології. Спочатку слід визначити історичний і політичний контекст створення обраного твору, з'ясувати роль державних інституцій, цензури, системи фінансування та ідеологічного контролю у виробничому процесі. Важливо спиратися на перевірені історичні джерела й розрізняти документально встановлені факти та пізніші дослідницькі інтерпретації.

Аналізуючи твір, необхідно дослідити його художню форму: композицію кадру, монтаж, візуальну символіку, музичний супровід, організацію наративу й способи репрезентації влади, народу, ворога та історичних подій. Слід визначити, які засоби створюють пропагандистський ефект, як формується бажана для режиму картина світу та яким чином естетична виразність взаємодіє з політичним повідомленням. Доцільно також ураховувати суперечності між художніми досягненнями твору, його ідеологічною функцією та історичними наслідками його поширення.

Результати дослідження необхідно представити у формі аналітичного есе обсягом 3–4 сторінки або презентації на 8–10 слайдів із письмовими висновками. Робота має містити коротку характеристику історичного контексту, аналіз аудіовізуальних засобів, визначення пропагандистських механізмів і аргументовану оцінку твору в контексті тоталітарної культури. Висновки потрібно обґрунтувати науковими джерелами, а бібліографічні описи оформити за стандартом APA 7.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які особливості організації кіновиробництва та державного контролю над аудіовізуальною творчістю характерні для тоталітарних режимів XX століття?
2. Якими художніми засобами аудіовізуальні твори конструюють образи політичного лідера, колективного героя, ворога та ідеалізованої держави?
3. У чому полягають відмінності між пропагандистським повідомленням, художньою інтерпретацією історичних подій і документальною репрезентацією дійсності?

4. Як цензура та ідеологічні вимоги впливають на творчу свободу, авторську позицію й естетичні рішення кінематографістів?
5. Які методологічні підходи дають змогу досліджувати тоталітарну аудіовізуальну творчість без відокремлення її художньої форми від політичного контексту та історичної відповідальності?

Основна література

1. Kracauer, S. (1947). From Caligari to Hitler: A psychological history of the German film. Princeton University Press.

2. Kenez, P. (1992). Cinema and Soviet society, 1917–1953. Cambridge University Press.

3. Sontag, S. (1975, February 6). Fascinating fascism. The New York Review of Books. https://www.nybooks.com/articles/1975/02/06/fascinating-fascism/

4. Taylor, R. (1998). Film propaganda: Soviet Russia and Nazi Germany (2nd rev. ed.). I. B. Tauris.

5. Welch, D. (2001). Propaganda and the German cinema, 1933–1945. I. B. Tauris.

6. Welch, D. (2002). The Third Reich: Politics and propaganda (2nd ed.). Routledge.

Рекомендація щодо опрацювання літератури: для порівняльного аналізу радянської та нацистської моделей кінопропаганди варто розпочати з праці Річарда Тейлора, а для дослідження взаємозв'язку німецького кінематографа, суспільної свідомості та політичної культури — звернутися до Зігфріда Кракауера. Праці Пітера Кенеза допоможуть розкрити механізми державного контролю й ідеологічної трансформації радянського кіновиробництва. Есе Сьюзен Зонтаґ доцільно використовувати для критичного осмислення естетизації влади, масових видовищ і візуальної символіки фашизму.

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 8. Проблематизація сфери аудіовізуального у 60-ті рр..XX ст.

Питання до семінарського заняття

1. Які соціокультурні, політичні та технологічні чинники зумовили трансформацію аудіовізуального мистецтва у 1960-ті роки XX століття?
2. Як нові кінематографічні течії, зокрема французька «нова хвиля», авторське кіно та експериментальні екранні практики, змінили художню мову, принципи формотворення й уявлення про авторство?
3. Як розвиток телебачення, документального кіно та відеоекспериментів вплинув на розширення меж аудіовізуального мистецтва й переосмислення його суспільних функцій?

Самостійна робота за темою

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів про ключові трансформації аудіовізуального мистецтва 1960-х років, сформувати здатність аналізувати взаємозв'язок історико-культурного контексту, технологічних змін і художніх експериментів, а також розвинути навички критичного осмислення нових форм аудіовізуальної виразності.

Зміст завдання: здійснити порівняльний аналіз двох аудіовізуальних творів 1960-х років, що репрезентують різні художні напрями або національні кінематографічні традиції. Наприклад, можна обрати фільми «На останньому подиху» Жана-Люка Годара (1960), «Персона» Інгмара Бергмана (1966), «Тіні» Джона Кассаветіса (1959; як передумову американського незалежного кіно 1960-х) або документальні твори напряму direct cinema. Необхідно визначити особливості художньої форми, монтажу, роботи з камерою, наративної структури та авторської позиції, а також з'ясувати, як ці особливості пов'язані із суспільними та культурними процесами відповідного періоду.

Методичні вказівки до виконання

Під час виконання роботи необхідно опрацювати наукові джерела з історії кіно, теорії аудіовізуального мистецтва та культурології 1960-х років. Спочатку слід визначити історичний, соціокультурний і технологічний контекст обраних творів, а також установити їхню належність до певного художнього напряму або традиції.

Важливо розглядати твори не ізольовано, а у зв’язку з ширшими змінами в кінематографі, телебаченні та документальних практиках.

Аналіз доцільно здійснювати за такими критеріями: особливості композиції й монтажу; використання камери, світла та звуку; трансформація наративу; характер авторської позиції; експерименти з реалістичністю та умовністю зображення; взаємодія мистецьких і суспільних процесів. Особливу увагу варто приділити тому, як нові форми аудіовізуальної виразності змінювали традиційні уявлення про художній твір, режисерське авторство та глядацьке сприйняття.

Результати необхідно представити у формі аналітичного есе обсягом 3–4 сторінки або презентації на 8–10 слайдів із письмовими висновками. Робота має містити порівняльний аналіз обраних творів, аргументовані висновки щодо особливостей розвитку аудіовізуального мистецтва у 1960-х роках і бібліографічний список, оформлений за APA 7.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які особливості соціокультурного середовища 1960-х років вплинули на тематику, естетику й виробництво аудіовізуальних творів?
2. У чому полягає значення французької «нової хвилі», авторського кіно та незалежного кінематографа для трансформації художньої мови?
3. Як змінилися принципи монтажу, операторської роботи й наративної організації в аудіовізуальних творах 1960-х років?
4. Яку роль відіграли документальне кіно та напрями direct cinema і cinéma vérité у переосмисленні відносин між камерою, реальністю та глядачем?
5. Як розвиток телебачення та експериментальних медіапрактик сприяв розширенню меж аудіовізуального мистецтва?
6. Як аудіовізуальні твори 1960-х років впливають на сфери АВМ сьогодні?

Основна література

1. Grant, B. K. (Ed.). (2008). American cinema of the 1960s: Themes and variations. Rutgers University Press.

2. Nowell-Smith, G. (Ed.). (2008). Making waves: New cinemas of the 1960s. Continuum.

3. Saunders, D. (2007). Direct cinema: Observational documentary and the politics of the sixties. Wallflower Press.

4. Spigel, L. (2008). TV by design: Modern art and the rise of network television. University of Chicago Press.

5. Stone, N. (2023). How documentaries went mainstream: A history, 1960–2022. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780197557297.001.0001

6. Tweedie, J. (2013). The age of new waves: Art cinema and the staging of globalization. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199858286.001.0001

7. Worland, R. (2018). Searching for new frontiers: Hollywood films in the 1960s. Wiley-Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781119464822

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 9: Основні проблеми кінознавства другої половини XX ст

Питання до семінарського заняття

1. Трансформація предмета та методології кінознавства у другій половині XX ст.: від історико-біографічного та формального аналізу до структурно-семіотичних, психоаналітичних, соціокультурних і міждисциплінарних підходів.
2. Проблема авторства, кіномови та художньої форми в кінознавчих концепціях другої половини XX ст.: теорія авторського кіно, специфіка монтажу, наративу, візуальної організації та взаємодії кіно з іншими мистецтвами.
3. Кіно як соціокультурний феномен: основні напрями кінознавчої думки другої половини XX ст.: взаємозв’язок кінематографа з ідеологією,

масовою культурою, ідентичністю, гендерними репрезентаціями та суспільними трансформаціями.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — сформувати в аспірантів системне уявлення про основні напрями й методологічні трансформації кінознавства другої половини XX ст., розвинути здатність критично аналізувати теоретичні концепції та застосовувати їх до дослідження конкретних аудіовізуальних творів.

Зміст завдання:

Обрати одну кінознавчу концепцію або методологічний напрям другої половини XX ст. (теорію авторського кіно, семіотичний аналіз, психоаналітичну теорію кіно, феміністичну кінокритику чи соціокультурний підхід) і дослідити можливості його застосування до аналізу одного кінофільму відповідного періоду. Підготувати аналітичний текст обсягом 3–5 сторінок, у якому визначити основні положення обраної концепції, охарактеризувати її методологічний інструментарій, здійснити аналіз фільму та обґрунтувати дослідницькі можливості й обмеження обраного підходу.

Методичні вказівки до виконання

Виконання самостійної роботи доцільно розпочати з ознайомлення з основними етапами становлення кінознавства другої половини XX ст. та визначення інтелектуального та культурно-історичного контексту появи обраної теоретичної концепції. Необхідно з’ясувати, які проблеми кінематографа вона висвітлює, які поняття використовує та чим відрізняється від інших дослідницьких підходів. Особливу увагу слід приділити працям теоретиків кіно, які сформували відповідний напрям.

На наступному етапі потрібно обрати кінофільм для аналізу та визначити, які елементи його художньої організації можна дослідити за допомогою обраної концепції. До уваги можуть братися особливості кіномови, монтажу, композиції кадру, побудови наративу, авторської позиції, репрезентації соціальних відносин або конструювання

глядацького сприйняття. Аналіз має спиратися на конкретні приклади з фільму й аргументоване застосування теоретичних положень, а не лише на переказ його змісту.

Завершальний етап передбачає формулювання висновків щодо евристичного потенціалу обраного підходу. Аспірант має визначити, які аспекти фільму вдалося розкрити завдяки застосованій методології, які питання залишилися поза її межами та чи доцільно поєднувати її з іншими методами кінознавчого аналізу. Результат оформлюється як аналітичний текст із посиланнями на використані джерела та списком літератури.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які зміни в предметі, завданнях і методології кінознавства відбулися в другій половині XX ст.?
2. У чому полягає сутність теорії авторського кіно та яке значення вона мала для розвитку кінокритики?
3. Як структурно-семіотичний підхід дав змогу досліджувати кіно як систему знаків і кодів?
4. Які основні положення психоаналітичного та феміністичного підходів до аналізу кіно?
5. Як соціокультурні та ідеологічні чинники впливали на розвиток кінознавчих концепцій другої половини XX ст. і які можливості їх застосування до сучасних досліджень аудіовізуального мистецтва?

Основна література

1. Andrew, D. (1976). The major film theories: An introduction. Oxford University Press.

2. Bazin, A. (2005). What is cinema? (H. Gray, Trans.; Vols. 1–2). University of California Press. (Original work published 1958–1962).

3. Braudy, L., & Cohen, M. (Eds.). (2009). Film theory and criticism: Introductory readings (7th ed.). Oxford University Press.

4. Mulvey, L. (1975). Visual pleasure and narrative cinema. Screen, 16(3), 6–18. https://doi.org/10.1093/screen/16.3.6

5. Stam, R. (2000). Film theory: An introduction. Blackwell Publishers.

6. Wollen, P. (1998). Signs and meaning in the cinema (5th ed.). British Film Institute.

- Тема10: Проблематизація аудіовізуальної арт-практики межі XX-XXI ст.

Питання до семінарського заняття

1. Трансформація художньої мови аудіовізуального мистецтва на межі XX–XXI ст.: розмивання меж між кіно, відеоартом, цифровим мистецтвом, інсталяцією та інтерактивними медіа; переосмислення понять твору, авторства й глядацького сприйняття.
2. Аудіовізуальна арт-практика в умовах цифровізації та медіаконвергенції. Вплив цифрових технологій, мережевих комунікацій, мультимедійності й інтерактивності на формотворення, способи виробництва та презентації художніх творів.
3. Проблеми суб’єктності, репрезентації та взаємодії в аудіовізуальному мистецтві межі XX–XXI ст. Трансформація ролі художника, глядача та медіаплатформи; питання ідентичності, тілесності, пам’яті, соціальної критики та відповідальності митця в новому медіасередовищі.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — поглибити розуміння аспірантами специфіки аудіовізуальних арт-практик межі XX–XXI ст., сформувати здатність аналізувати їх у контексті трансформації художньої мови, цифрових технологій і сучасних культурних процесів, а також розвинути навички самостійного застосування методологічних підходів мистецтвознавства до дослідження конкретних творів.

Зміст завдання:

Обрати дві аудіовізуальні арт-практики межі XX–XXI ст., що репрезентують різні способи взаємодії зображення, звуку, простору, цифрових технологій або глядача. Провести їх порівняльний мистецтвознавчий аналіз, визначивши особливості художньої форми, медіазасобів, авторської стратегії, способу презентації та глядацького досвіду. Результати представити у формі порівняльної таблиці з подальшим аналітичним висновком обсягом 2–3 сторінки.

Методичні вказівки до виконання

На першому етапі самостійної роботи необхідно визначити історико-культурний контекст становлення аудіовізуальних арт-практик на межі XX–XXI ст. Аспірантам слід з’ясувати, як поширення цифрових технологій, розвиток відеоарту, мультимедійних інсталяцій, мережевого мистецтва та інтерактивних середовищ вплинули на традиційні уявлення про художній твір. Важливо розмежовувати аудіовізуальний твір як завершений об’єкт і арт-практику як процес, що може охоплювати створення, демонстрацію, взаємодію з аудиторією та зміну форми твору залежно від умов його сприйняття. Для аналізу потрібно обрати два конкретні приклади, установити їхні авторство, дату створення, технологічні особливості та контекст презентації, спираючись на надійні джерела.

На другому етапі необхідно здійснити порівняльний аналіз обраних арт-практик за єдиними критеріями. Доцільно використати такі параметри: 1) тип і специфіка медіа; 2) співвідношення зображення, звуку, тексту та простору; 3) особливості художньої форми й композиції; 4) характер взаємодії між автором, твором і глядачем; 5) роль цифрових технологій; 6) концептуальна проблематика; 7) спосіб експонування та сприйняття. Результати варто систематизувати в порівняльній таблиці. Важливо не обмежуватися описом технологічних засобів, а з’ясувати, як вони впливають на художній зміст, формують нові способи репрезентації та змінюють досвід глядача. Для поглиблення аналізу можна застосувати формально-стилістичний, порівняльний, інтерпретаційно-аналітичний і соціокультурний методи.

На завершальному етапі слід сформулювати аргументований висновок про спільні риси та принципові відмінності досліджуваних практик. Необхідно визначити, які зміни в розумінні авторства, художнього об’єкта, глядацької участі та медіальної специфіки вони демонструють, а також які дослідницькі питання залишаються

відкритими. У висновку потрібно пов’язати результати порівняння із загальними тенденціями розвитку аудіовізуального мистецтва межі XX–XXI ст. та оцінити можливості застосування обраних методів до подальшого наукового дослідження. Підсумковий матеріал має містити порівняльну таблицю, аналітичний текст обсягом 2–3 сторінки та список використаних джерел.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які соціокультурні, технологічні та естетичні чинники зумовили трансформацію аудіовізуальної арт-практики на межі XX–XXI ст.?
2. У чому полягають відмінності між відеоартом, цифровим мистецтвом, мультимедійною інсталяцією та інтерактивним мистецьким середовищем?
3. Як цифрові технології змінюють художню форму, способи створення та презентації аудіовізуального твору?
4. Як переосмислюються поняття авторства, оригіналу, глядацької участі та художньої взаємодії в нових медіа?
5. Які методологічні підходи є найбільш продуктивними для мистецтвознавчого аналізу аудіовізуальних арт-практик межі XX–XXI ст.?

Основна література

1. Bishop, C. (2012). Artificial hells: Participatory art and the politics of spectatorship. Verso.

2. Bourriaud, N. (2002). Relational aesthetics (S. Pleasance & F. Woods, Trans.). Les presses du réel.

3. Grau, O. (2003). Virtual art: From illusion to immersion. MIT Press.

4. Manovich, L. (2001). The language of new media. MIT Press.

5. Paul, C. (2015). Digital art (3rd ed.). Thames & Hudson.

6. Rush, M. (2007). Video art (2nd ed.). Thames & Hudson.

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 11: Концептуальне осмислення сучасної аудіовізуальної практики світовими науковими школами

Питання до семінарського заняття

1. Основні наукові школи та методологічні парадигми дослідження сучасної аудіовізуальної практики. Особливості англо-американських, французьких і німецьких підходів до осмислення кінематографа, медіамистецтва та цифрової культури; взаємозв'язок теорії кіно, медіатеорії, культурології та візуальних студій.
2. Концептуальні моделі аналізу аудіовізуального мистецтва в умовах медіаконвергенції та цифровізації. Теорії нових медіа, трансмедійності, медіаархеології та візуальної культури; переосмислення художньої форми, авторства, наративу й глядацького досвіду.
3. Можливості й обмеження застосування світових наукових концепцій до дослідження сучасної аудіовізуальної практики. Порівняння методологічних підходів, проблема культурної специфіки та універсальності теорій, адаптація міжнародного наукового досвіду до аналізу українського аудіовізуального мистецтва.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — поглибити знання аспірантів про провідні світові наукові школи та їхні концептуальні підходи до дослідження аудіовізуальної практики; сформувати вміння порівнювати теоретичні моделі, критично оцінювати їхню методологічну продуктивність і визначати можливості застосування до власного мистецтвознавчого дослідження.

Зміст завдання:

Обрати дві наукові концепції або методологічні школи, представлені в сучасному кінознавстві, медіатеорії чи дослідженнях візуальної культури. Визначити їхні теоретичні засади, ключові поняття, предмет дослідження та методи аналізу. Застосувати обидва підходи до розгляду одного аудіовізуального твору або практики й порівняти отримані результати. Представити результати у формі порівняльної таблиці

та аналітичного висновку обсягом 3–4 сторінки, обґрунтувавши, який підхід є продуктивнішим для дослідження обраного об’єкта та чому.

Методичні вказівки до виконання

На першому етапі аспірантам необхідно визначити, що поняття «наукова школа» в контексті кінознавства та досліджень аудіовізуального мистецтва охоплює не лише географічну або національну належність учених, але і спільність теоретичних засад, дослідницьких питань, понятійного апарату та методів аналізу. Слід ознайомитися з основними напрямами осмислення аудіовізуальної практики: теорією кіно, семіотикою, культурними й медіадослідженнями, теоріями нових медіа, медіаархеологією та трансмедійними студіями. Важливо враховувати, що ці напрями взаємодіють між собою, а їхні представники можуть працювати в різних академічних традиціях. Для опрацювання теми доцільно обрати двох дослідників, чиї концепції пропонують відмінні способи інтерпретації аудіовізуального мистецтва, наприклад Лева Мановича та Девіда Бордвелла або Генрі Дженкінса та Томаса Ельзессера.

На другому етапі потрібно проаналізувати обрані концепції за єдиною системою критеріїв. Рекомендовано створити порівняльну таблицю з такими позиціями: 1) автор і науковий контекст формування концепції; 2) об’єкт і предмет дослідження; 3) ключові теоретичні поняття; 4) методологічні принципи й методи аналізу; 5) розуміння художньої форми та специфіки аудіовізуального медіа; 6) трактування авторства, глядацького сприйняття й медіального середовища; 7) можливості застосування концепції до сучасної аудіовізуальної практики; 8) обмеження та дискусійні положення. Необхідно спиратися передусім на першоджерела — праці самих дослідників, доповнюючи їх науковими статтями, у яких розглядаються розвиток і критика відповідних концепцій.

На третьому етапі слід застосувати обидва підходи до одного конкретного аудіовізуального об’єкта: кінофільму, відеоарту, мультимедійної інсталяції, цифрового проєкту або трансмедійного культурного продукту. Важливо обрати такий об’єкт, який дає змогу виявити відмінності між концепціями, а не просто проілюструвати їхні спільні положення. Наприклад, аналіз цифрового аудіовізуального твору крізь призму теорії нових медіа може зосереджуватися на програмованості, модульності та

взаємодії, тоді як культурологічний підхід дасть змогу дослідити його зв’язок із суспільними процесами, ідентичністю та культурною пам’яттю.

Завершальний етап передбачає формулювання власного аргументованого висновку. Аспірант має визначити, які аспекти обраного об’єкта кожна концепція дає змогу розкрити, які дослідницькі питання залишаються поза її межами та чи можливе продуктивне поєднання різних методологічних підходів. Особливо важливо обґрунтувати, як результати порівняння можуть бути використані у власному дисертаційному дослідженні. Підсумкова робота повинна містити порівняльну таблицю, аналітичний текст обсягом 3–4 сторінки, належно оформлені посилання та список використаних джерел.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які основні наукові напрями сформували теоретичні засади сучасного кінознавства та досліджень аудіовізуального мистецтва?
2. У чому полягають відмінності між семіотичним, культурологічним, когнітивним і медіатеоретичним підходами до аналізу аудіовізуального твору?
3. Як концепції нових медіа та медіаконвергенції змінюють розуміння художньої форми, авторства й глядацького сприйняття?
4. Які методологічні можливості та обмеження мають західні теоретичні моделі під час дослідження українського аудіовізуального мистецтва?
5. За якими критеріями можна визначити продуктивність певної наукової концепції для розроблення методології власного дисертаційного дослідження?

Основна література

1. Bolter, J. D., & Grusin, R. (1999). Remediation: Understanding new media. MIT Press.

2. Bordwell, D. (1989). Making meaning: Inference and rhetoric in the interpretation of cinema. Harvard University Press.

3. Casetti, F. (1999). Theories of cinema, 1945–1995 (F. Chiostri, E. A. Jug, & E. Gard Bartolini, Trans.). University of Texas Press.

4. Elsaesser, T., & Hagener, M. (2015). Film theory: An introduction through the senses (2nd ed.). Routledge.

5. Jenkins, H. (2006). Convergence culture: Where old and new media collide. New York University Press.

6. Manovich, L. (2001). The language of new media. MIT Press.

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 12: Проблематизація сучасного виробництва аудіовізуального твору

Питання до семінарського заняття

1. Трансформація виробничої моделі аудіовізуального твору в умовах цифровізації та конвергенції медіа. Зміни технологічних, організаційних і творчих процесів на етапах розроблення концепції, препродакшену, виробництва, постпродакшену та дистрибуції; вплив цифрових технологій і штучного інтелекту на виробничі практики.
2. Проблеми авторства, колективної творчості та продюсерської координації в сучасному аудіовізуальному виробництві. Взаємодія творчих, технічних і управлінських складників; розподіл відповідальності між автором, режисером, продюсером, сценаристом та іншими учасниками команди; інтелектуальна власність і професійна етика.
3. Економічні, технологічні й культурні виклики сучасного аудіовізуального виробництва. Платформізація, трансмедійність, алгоритмізація дистрибуції, зміна моделей фінансування та взаємодії з аудиторією; забезпечення художньої самобутності, культурної різноманітності та стійкості виробничих процесів.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — сформувати в аспірантів системне розуміння сучасного виробництва аудіовізуального твору як комплексного творчого, технологічного, організаційного та економічного процесу; розвинути здатність

виявляти проблеми його організації та критично оцінювати вплив цифрових технологій, продюсерських стратегій і платформних моделей на художній результат.

Зміст завдання:

Обрати один сучасний аудіовізуальний твір або проєкт — ігровий чи документальний фільм, серіал, відеоарт, цифровий або трансмедійний проєкт — і дослідити особливості його виробництва. Визначити основні етапи реалізації, роль продюсера та творчої команди, використані технології, модель фінансування (за наявності доступних відомостей), способи поширення та ключові виробничі проблеми. Результати оформити у вигляді аналітичної таблиці й тексту обсягом 3–4 сторінки з висновками про те, як виробнича модель вплинула на художню форму, зміст і спосіб презентації твору.

Методичні вказівки до виконання

На першому етапі самостійної роботи необхідно обрати аудіовізуальний твір або проєкт, щодо якого доступна достатня інформація про процес виробництва. Доцільно використовувати офіційні сайти виробників і продюсерських компаній, інтерв'ю з учасниками творчої команди, матеріали професійних видань, фестивальні каталоги, відкриті звіти та наукові публікації. Важливо розглядати виробництво не лише як сукупність технічних операцій, а як систему взаємопов'язаних творчих, організаційних, фінансових і технологічних рішень. На цьому етапі слід визначити тип проєкту, його цільову аудиторію, формат, передбачувані або фактичні канали поширення, а також доступність відомостей про виробничий процес. Якщо інформація про бюджет, фінансування чи внутрішню організацію команди відсутня, необхідно прямо зазначити це, не замінюючи перевірені дані припущеннями.

На другому етапі потрібно реконструювати основні етапи виробництва обраного твору: розроблення ідеї та концепції, сценарну підготовку, препродакшен, безпосереднє виробництво, постпродакшен і дистрибуцію. Для кожного етапу необхідно визначити його завдання, учасників, ухвалені творчі та організаційні рішення, застосовані технології та можливі проблемні ситуації. Особливу увагу слід приділити ролі продюсера в координації команди, узгодженні творчих цілей із ресурсними можливостями, організації комунікації та управлінні ризиками. Якщо проєкт передбачав використання штучного інтелекту, віртуального виробництва,

хмарних інструментів або інших цифрових технологій, потрібно з’ясувати, які саме завдання вони виконували та як впливали на процес створення твору.

Результати доцільно систематизувати в таблиці за такими критеріями:

Критерій аналізу	**Зміст дослідження**
Концепція та формат	Ідея, жанр, художнє завдання, цільова аудиторія
Виробнича модель	Організація процесу, етапи та їхня взаємодія
Творча команда	Функції продюсера, режисера, сценариста й інших учасників
Технології	Застосовані засоби виробництва та постпродакшену
Ресурси й фінансування	Доступні відомості про бюджет, джерела фінансування та ресурсні обмеження
Дистрибуція	Фестивалі, кінотеатри, телебачення, цифрові платформи або інші канали
Проблеми й рішення	Виробничі ризики, конфлікти цілей, технологічні та організаційні обмеження
Вплив на художній результат	Зв’язок виробничих рішень із формою, змістом і глядацьким досвідом

На третьому етапі необхідно перейти від опису виробничого процесу до його критичного мистецтвознавчого осмислення. Слід визначити, чи відповідала виробнича модель художньому задуму, як розподіл функцій і ресурсів позначився на результаті та які суперечності виникли між творчими потребами й організаційними обмеженнями. Важливо розрізняти встановлені факти, свідчення учасників виробництва та власні аналітичні висновки. Для дослідження можна поєднати системний, порівняльний, проблемно-аналітичний та інтерпретаційно-аналітичний методи.

На завершальному етапі аспірант має сформулювати висновки про специфіку виробничої моделі обраного проєкту, визначити її переваги й обмеження та обґрунтувати, які аспекти цього досвіду можуть бути важливими для дослідження сучасного аудіовізуального мистецтва. У висновках необхідно показати взаємозв’язок між виробництвом і художнім результатом, а не лише перерахувати технології чи функції учасників команди. Підсумкова робота повинна містити коротку характеристику проєкту, аналітичну таблицю, текст обсягом 3–4 сторінки, висновки та список використаних джерел.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які основні етапи сучасного виробництва аудіовізуального твору та як вони взаємодіють між собою?
2. Як змінюється роль продюсера в умовах цифровізації, платформізації та ускладнення аудіовізуальних виробничих процесів?
3. Яким чином технологічні, фінансові та організаційні рішення впливають на художню форму та зміст аудіовізуального твору?
4. Які можливості та ризики створюють цифрові технології, штучний інтелект і віртуальне виробництво для сучасної аудіовізуальної практики?
5. Як трансформація моделей фінансування, дистрибуції та взаємодії з аудиторією змінює організацію аудіовізуального виробництва?

Основна література

1. Caves, R. E. (2000). Creative industries: Contracts between art and commerce. Harvard University Press.

2. Kerrigan, F. (2010). Film marketing. Butterworth-Heinemann.

3. Miller, T., Govil, N., McMurria, J., Maxwell, R., & Wang, T. (2005). Global Hollywood 2. British Film Institute.

4. Musburger, R. B., & Kindem, G. (2009). Introduction to media production: The path to digital media production (4th ed.). Focal Press.

5. Pardo, A. (Ed.). (2013). The film production business: Economic, managerial, and cultural perspectives. Intellect.

6. Wasko, J. (2003). How Hollywood works. SAGE Publications.

Вказівки щодо ведення роботи

Тема 13: Проблематизація виробничої складової в контексті індивідуального та колективного виробництва

Питання до семінарського заняття

1. Співвідношення індивідуального авторства та колективної творчості в аудіовізуальному виробництві. Специфіка творчого задуму, розподілу професійних функцій і відповідальності між учасниками виробничого процесу; трансформація поняття автора в колективно організованій мистецькій практиці.
2. Організаційні, комунікативні та управлінські проблеми індивідуального й колективного виробництва аудіовізуального твору. Роль продюсера, режисера та інших членів команди; координація творчих рішень, узгодження професійних позицій, розв'язання конфліктів і забезпечення цілісності художнього результату.
3. Трансформація моделей виробництва в умовах цифрової кооперації та міждисциплінарної взаємодії. Вплив цифрових технологій, дистанційної роботи, міжнародної співпраці та штучного інтелекту на розподіл творчих функцій, авторську відповідальність і характер колективної праці.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — поглибити розуміння аспірантами специфіки індивідуального та колективного виробництва аудіовізуальних творів, сформувати здатність аналізувати розподіл творчих і виробничих функцій, виявляти суперечності між індивідуальним задумом і колективною реалізацією та оцінювати вплив організаційної моделі на художній результат.

Зміст завдання:

Обрати два аудіовізуальні проєкти, які демонструють відмінні моделі організації виробництва: перший — із виразно індивідуалізованою авторською стратегією, другий — із розгалуженою колективною або міждисциплінарною моделлю створення. Провести їх порівняльний аналіз за критеріями розподілу творчих функцій, ролі продюсера та режисера, характеру взаємодії учасників, ухвалення ключових рішень, застосування технологій і відповідальності за кінцевий результат. Результати представити у формі порівняльної таблиці та аналітичного тексту обсягом 3–4 сторінки з аргументованими висновками.

Методичні вказівки до виконання

На першому етапі необхідно з’ясувати теоретичні засади понять «індивідуальне виробництво», «колективне виробництво», «авторство», «співавторство» та «продюсерська координація» в аудіовізуальному мистецтві. Важливо розуміти, що індивідуальне виробництво не обов’язково означає створення твору однією людиною, а колективне — лише залучення великої кількості фахівців. Ідеться насамперед про способи організації творчого процесу, характер розподілу повноважень і відповідальності, механізми ухвалення рішень та співвідношення особистого задуму з колективною реалізацією. Для теоретичного опрацювання теми доцільно звернутися до праць із теорії авторства, досліджень креативних індустрій та організації аудіовізуального виробництва.

На другому етапі потрібно обрати два конкретні аудіовізуальні проєкти, які дають змогу порівняти різні моделі виробництва. Це можуть бути авторський експериментальний фільм, створений за умов обмеженої виробничої структури, та повнометражний ігровий фільм, серіал або мультимедійний проєкт із великою командою фахівців. Вибір має ґрунтуватися не на припущенні, що один твір є суто індивідуальним, а інший — виключно колективним, а на можливості встановити відмінності в організації їхнього створення. Необхідно зібрати відомості про авторську концепцію, склад команди, функції продюсера й режисера, виробничі умови та використані технології. Джерелами можуть бути титри твору, офіційні матеріали виробників, інтерв’ю з учасниками, професійні публікації та наукові дослідження.

На третьому етапі слід систематизувати результати за спільними критеріями, щоб порівняння було послідовним і доказовим. Рекомендовано використати таку структуру таблиці:

Критерій	Проєкт 1	Проєкт 2
Авторська концепція	Хто формує основний задум і визначає художні принципи	Хто формує основний задум і визначає художні принципи
Організація виробництва	Як побудований творчий і виробничий процес	Як побудований творчий і виробничий процес
Розподіл функцій	Які функції поєднуються, а які делегуються	Як розмежовано професійні функції
Роль продюсера	Ступінь участі в організації та творчій координації	Ступінь участі в організації та творчій координації

Ухвалення рішень	Як погоджуються ключові творчі рішення	Як погоджуються ключові творчі рішення
Взаємодія учасників	Характер комунікації та співпраці	Характер комунікації та співпраці
Вплив на художній результат	Як модель виробництва позначилася на формі та змісті	Як модель виробництва позначилася на формі та змісті

На четвертому етапі необхідно здійснити власне аналітичне осмислення результатів. Аспірант має визначити переваги та обмеження кожної виробничої моделі, з'ясувати, як розподіл функцій впливає на свободу творчого рішення, цілісність твору, ефективність комунікації та відповідальність за кінцевий результат. Варто також розглянути ситуації, у яких індивідуальна авторська стратегія потребує колективної реалізації, а колективна робота передбачає виразний творчий центр. Окремо можна проаналізувати, як цифрові інструменти, дистанційна взаємодія та використання штучного інтелекту змінюють межі індивідуального внеску та колективної відповідальності.

Завершальний етап передбачає формулювання висновків про те, чи можна визначити універсальну модель ефективної організації аудіовізуального виробництва та які чинники зумовлюють вибір конкретної моделі. Висновки мають спиратися на проведене порівняння та пояснювати взаємозв'язок між способом організації виробництва та художньою специфікою твору. Підсумкова робота повинна містити короткий опис обраних проєктів, порівняльну таблицю, аналітичний текст обсягом 3–4 сторінки, висновки та список використаних джерел. Якщо певні відомості про виробничий процес не оприлюднені, це слід зазначити й не замінювати їх неперевіреними твердженнями.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. У чому полягають принципові відмінності між індивідуальною та колективною моделями виробництва аудіовізуального твору?
2. Як співвідносяться авторський задум, режисерська концепція та продюсерська координація в колективному виробничому процесі?
3. Які організаційні та комунікативні проблеми можуть виникати під час колективного створення аудіовізуального твору та як їх розв'язують?

4. Як цифрові технології, дистанційна співпраця та штучний інтелект змінюють характер індивідуального внеску й колективної творчості?

5. За якими критеріями можна оцінити вплив моделі виробництва на художню цілісність, оригінальність і якість аудіовізуального твору?

Основна література

1. Becker, H. S. (1982). Art worlds. University of California Press.

2. Caves, R. E. (2000). Creative industries: Contracts between art and commerce. Harvard University Press.

3. Hesmondhalgh, D. (2019). The cultural industries (4th ed.). SAGE Publications.

4. Pardo, A. (Ed.). (2013). The film production business: Economic, managerial, and cultural perspectives. Intellect.

5. Thompson, K., & Bordwell, D. (2010). Film history: An introduction (3rd ed.). McGraw-Hill.

6. Wasko, J. (2003). How Hollywood works. SAGE Publications.

Вказівки щодо ведення роботи

Тема 14. Архівація та зникнення контенту в контексті розвитку сучасної сфери аудіовізуального мистецтва (АВМ)

Питання до семінарського заняття

1. Архівація аудіовізуального контенту як проблема збереження культурної пам’яті та мистецької спадщини. Принципи документування, каталогізації, цифрового збереження та забезпечення доступу до аудіовізуальних матеріалів; роль державних, інституційних, приватних і незалежних архівів у збереженні національної культурної пам’яті.
2. Причини та механізми зникнення аудіовізуального контенту в цифровому середовищі. Технологічне старіння носіїв і форматів, фізичне руйнування матеріалів, втрата метаданих, припинення роботи цифрових платформ,

обмеження доступу, порушення авторських прав і недостатність ресурсів для довготривалого зберігання.

3. Архівація та цифрова доступність аудіовізуального мистецтва в умовах суспільних трансформацій і воєнних загроз. Проблеми збереження вразливих колекцій, документування сучасних подій, резервного копіювання та відновлення матеріалів; етичні, правові та методологічні засади формування цифрових архівів.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — сформувати в аспірантів системне розуміння архівації як важливої складової збереження аудіовізуальної спадщини, розвинути здатність виявляти причини втрати або недоступності аудіовізуального контенту та аналізувати методи його документування, цифрового збереження й повторного введення в культурний обіг.

Зміст завдання:

Обрати один аудіовізуальний архів, колекцію або цифровий ресурс, що містить кіно-, фото-, телевізійні, відео- чи інші аудіовізуальні матеріали. Дослідити його призначення, принципи комплектування, способи каталогізації, формати збереження та умови доступу до контенту. Визначити основні ризики втрати або недоступності матеріалів і проаналізувати заходи, які застосовуються або можуть бути застосовані для їхнього збереження. Результати оформити у вигляді аналітичної таблиці та тексту обсягом 3–4 сторінки з висновками й обґрунтованими рекомендаціями щодо вдосконалення архівної практики.

Методичні вказівки до виконання

На першому етапі самостійної роботи необхідно визначити, що саме становить предмет дослідження: кіноархів, телевізійна колекція, фотоархів, відеоарт, цифрова мистецька платформа або інший ресурс, який зберігає аудіовізуальні матеріали. Вибір об’єкта має бути обґрунтований його культурною, історичною чи мистецькою значущістю та можливістю отримати достовірні відомості про його діяльність. Для дослідження можна обрати державну архівну установу, кіноархів, музейну колекцію, архів суспільного мовника або цифровий ресурс, що забезпечує доступ до

аудіовізуальної спадщини. Інформацію слід збирати з офіційних сайтів установ, оприлюднених каталогів, нормативних документів, наукових публікацій і професійних рекомендацій з архівування.

На другому етапі потрібно проаналізувати принципи організації обраного архіву або ресурсу. Необхідно з'ясувати, які матеріали він зберігає, як здійснюються їх відбір, опис, каталогізація, оцифрування та надання доступу користувачам. Особливу увагу слід приділити різниці між оцифруванням і цифровим збереженням: перше передбачає переведення аналогового матеріалу в цифрову форму, тоді як друге охоплює комплекс заходів для забезпечення довготривалої придатності цифрових об'єктів до використання. До таких заходів належать резервне копіювання, перевірка цілісності файлів, документування технічних характеристик, збереження метаданих, контроль форматів і планування міграції даних у разі технологічного старіння.

На третьому етапі необхідно визначити основні загрози збереженню та доступності аудіовізуального контенту. До них можуть належати фізичне пошкодження носіїв, деградація плівки, технологічне старіння обладнання, втрата цифрових файлів, пошкодження метаданих, відсутність резервних копій, кіберзагрози, припинення роботи платформ, фінансові обмеження та правові перешкоди. Для українського контексту важливо також враховувати ризики, пов'язані з воєнними діями: пошкодження архівних приміщень, вимушене переміщення колекцій, загрозу втрати локальних культурних документів і необхідність створення географічно розподілених резервних копій. Слід розрізняти фізичну втрату матеріалу, його цифрове зникнення та ситуації, коли контент зберігається, але стає недоступним через правові, технічні або інституційні обмеження.

На четвертому етапі результати дослідження доцільно систематизувати в аналітичній таблиці за такими критеріями:

Критерій аналізу	**Що необхідно з'ясувати**
Характеристика ресурсу	Назва, тип установи, призначення та історія створення
Склад колекції	Типи аудіовізуальних матеріалів і їхня культурна цінність
Архівні процедури	Принципи відбору, опису, каталогізації та зберігання
Цифрове збереження	Формати, резервне копіювання, контроль цілісності й збереження метаданих

Доступ до контенту	Умови перегляду, пошуку, використання та правові обмеження
Ризики втрати	Технічні, фізичні, фінансові, правові та безпекові загрози
Заходи збереження	Наявні або рекомендовані методи запобігання втратам
Культурне значення	Роль архіву в збереженні пам’яті та забезпеченні доступу до мистецької спадщини

На завершальному етапі потрібно сформулювати аргументовані рекомендації щодо вдосконалення архівної практики обраної установи або ресурсу. Рекомендації мають відповідати виявленим проблемам: наприклад, передбачати створення резервних копій, удосконалення метаданих, розроблення плану цифрового збереження, документування матеріалів, забезпечення правомірного доступу або організацію співпраці між архівами. Якщо відкриті джерела не дають змоги встановити конкретні технічні процедури, це необхідно зазначити та відокремити власні пропозиції від підтверджених фактів.

Підсумкова робота має містити характеристику обраного ресурсу, аналітичну таблицю, текст обсягом 3–4 сторінки, висновки та список використаних джерел. Основний критерій оцінювання — не обсяг описової інформації, а здатність аспіранта виявити проблему збереження аудіовізуального контенту, обґрунтувати її значення для мистецтвознавства та запропонувати реалістичні способи її розв’язання.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які функції виконує архівація аудіовізуальних матеріалів у збереженні культурної пам’яті та мистецької спадщини?
2. У чому полягає відмінність між оцифруванням аналогових матеріалів і довготривалим збереженням цифрового контенту?
3. Які технологічні, інституційні, правові та безпекові чинники спричиняють втрату або недоступність аудіовізуальних матеріалів?
4. Яку роль відіграють метадані, резервне копіювання, контроль цілісності файлів і міграція форматів у забезпеченні довготривалого збереження цифрових архівів?
5. Які стратегії архівації та цифрового збереження є особливо важливими для української аудіовізуальної спадщини в умовах воєнних загроз і технологічних змін?

Основна література

1. Digital Preservation Coalition. (n.d.). Digital preservation handbook (2nd ed.). https://www.dpconline.org/handbook

2. Edmondson, R. (2016). Audiovisual archiving: Philosophy and principles (3rd ed.). UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/

3. International Association of Sound and Audiovisual Archives. (2009). Guidelines on the production and preservation of digital audio objects (2nd ed.). https://www.iasa-web.org/tc04/audio-preservation

4. International Federation of Film Archives. (n.d.). FIAF technical commission. https://www.fiafnet.org/

5. UNESCO. (2015). Recommendation concerning the preservation of, and access to, documentary heritage including in digital form. https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-concerning-preservation-and-access-documentary-heritage-including-digital-form

6. UNESCO. (n.d.). Memory of the World. https://www.unesco.org/en/memory-world

Вказівки щодо ведення роботи

- Тема 15: Глобалізація vs локальний контекст розвитку сучасної сфери АВМ

Питання до семінарського заняття

1. Глобалізація як чинник трансформації сучасного аудіовізуального мистецтва. Вплив міжнародних ринків, цифрових платформ, транснаціональних виробничих мереж і глобального обігу культурного контенту на художню мову, виробництво та дистрибуцію аудіовізуальних творів.
2. Локальна культурна ідентичність у глобалізованому аудіовізуальному просторі. Репрезентація національної історії, мови, пам’яті, соціального досвіду й регіональної специфіки; взаємодія універсальних художніх моделей із локальними культурними кодами.

3. Суперечності та можливості взаємодії глобального й локального в сучасній сфері АВМ. Культурна гомогенізація та гібридизація, асиметрія доступу до ресурсів і міжнародної дистрибуції, фестивальний рух, копродукція та стратегії представлення українського аудіовізуального мистецтва у світовому культурному просторі.

Самостійна робота по темі

Мета самостійної роботи — сформувати в аспірантів здатність критично осмислювати взаємодію глобальних тенденцій і локальних культурних чинників у розвитку аудіовізуального мистецтва, аналізувати вплив міжнародних виробничих і дистрибуційних моделей на художній результат та визначати способи збереження культурної самобутності в умовах глобалізації.

Зміст завдання:

Обрати два аудіовізуальні твори або проєкти, один із яких виразно репрезентує локальний культурний контекст, а інший демонструє взаємодію локальної специфіки з глобальними тенденціями виробництва, художньої мови чи дистрибуції. Перевагу доцільно надати українському твору та твору іншої країни, що дасть змогу здійснити міжкультурне порівняння. Проаналізувати їх за критеріями культурної ідентичності, мови й візуальних кодів, тематики, виробничої моделі, каналів поширення та характеру взаємодії з міжнародною аудиторією. Результати оформити у вигляді порівняльної таблиці й аналітичного тексту обсягом 3–4 сторінки з аргументованими висновками.

Методичні вказівки до виконання

На першому етапі необхідно розкрити зміст понять «глобалізація», «локальний культурний контекст», «культурна ідентичність», «культурна гібридизація» та «транскультурна комунікація» стосовно аудіовізуального мистецтва. Важливо зрозуміти, що глобалізація означає не лише поширення творів за межі країни їх створення, але і трансформацію способів виробництва, фінансування, презентації та сприйняття аудіовізуального контенту. Локальний контекст, своєю чергою, охоплює історичний досвід, мову, культурну пам’ять, соціальні відносини, регіональну специфіку та характерні художні традиції. При цьому глобальне й локальне не

обов’язково протистоять одне одному: вони можуть взаємодіяти, утворюючи нові художні форми та способи репрезентації культурного досвіду.

На другому етапі потрібно обрати два аудіовізуальні твори або проєкти для порівняльного аналізу. Доцільно обирати матеріал, щодо якого доступні достовірні відомості про історію створення, культурний контекст, виробничі умови та поширення. Наприклад, можна порівняти український фільм, у якому осмислюються національна історія, колективна пам’ять або досвід війни, з іноземним твором, що репрезентує локальну культуру в умовах міжнародної дистрибуції. Інший варіант — дослідити український аудіовізуальний проєкт, створений у межах міжнародної копродукції або представлений на світових цифрових платформах. Необхідно обґрунтувати вибір об’єктів і чітко визначити, які саме аспекти глобального та локального будуть досліджуватися.

На третьому етапі слід провести порівняльний аналіз творів за єдиними критеріями. Рекомендовано звернути увагу на такі аспекти:

- Культурна ідентичність: які історичні, національні, регіональні або соціальні особливості репрезентовано у творі.
- Художня мова: як використовуються локальні культурні коди, символи, візуальні образи, музика, мова та наративні моделі.
- Глобальні тенденції: які міжнародні жанрові, естетичні, технологічні або виробничі моделі простежуються у творі.
- Виробництво: як фінансування, копродукція, склад творчої команди та доступ до технологій впливають на реалізацію задуму.
- Дистрибуція: якими каналами поширюється твір, яку роль відіграють фестивалі, кінотеатри, телебачення й цифрові платформи.
- Міжкультурна комунікація: які елементи твору можуть бути зрозумілими міжнародній аудиторії, а які потребують знання конкретного культурного контексту.

Для систематизації результатів доцільно використати таблицю:

Критерій	**Твір 1**	**Твір 2**
Культурний контекст	Історичні та соціальні умови створення	Історичні та соціальні умови створення

Локальна специфіка	Мова, символи, пам’ять, ідентичність	Мова, символи, пам’ять, ідентичність
Глобальні впливи	Міжнародні художні й технологічні моделі	Міжнародні художні й технологічні моделі
Виробнича модель	Національна, незалежна, міжнародна копродукція тощо	Національна, незалежна, міжнародна копродукція тощо
Канали поширення	Фестивалі, кінотеатри, телебачення, платформи	Фестивалі, кінотеатри, телебачення, платформи
Взаємодія глобального й локального	Форми поєднання та наявні суперечності	Форми поєднання та наявні суперечності

На четвертому етапі необхідно інтерпретувати результати порівняння. Не варто обмежуватися констатацією національних відмінностей або визначенням міжнародної популярності твору. Потрібно з’ясувати, чи сприяють глобальні виробничі та дистрибуційні механізми поширенню локального культурного досвіду, чи, навпаки, зумовлюють його спрощення відповідно до очікувань широкої аудиторії. Слід також розглянути можливість культурної гібридизації, коли локальні теми та образи набувають нових форм завдяки міжнародним творчим контактам, технологіям або жанровим моделям.

На завершальному етапі аспірант має сформулювати власний аргументований висновок про характер взаємодії глобального і локального в обраних творах. Необхідно визначити, які чинники сприяють збереженню культурної самобутності, як локальна специфіка впливає на художню виразність і міжнародне сприйняття та які проблеми виникають у процесі транскордонного поширення контенту. Висновки повинні спиратися на конкретні приклади з проаналізованих творів і перевірені відомості про їх виробництво та дистрибуцію. Підсумкова робота має містити порівняльну таблицю, аналітичний текст обсягом 3–4 сторінки, висновки та список використаних джерел.

Питання для самопідготовки аспірантів з теми

1. Які основні механізми глобалізації впливають на виробництво, поширення та сприйняття сучасного аудіовізуального мистецтва?
2. Як локальна культурна ідентичність репрезентується в аудіовізуальних творах, орієнтованих на міжнародну аудиторію?
3. У чому полягає відмінність між культурною гомогенізацією та культурною гібридизацією в сучасному аудіовізуальному просторі?

4. Як міжнародна копродукція, фестивальний рух і цифрові платформи впливають на можливості представлення українського аудіовізуального мистецтва у світі?
5. Які методологічні підходи дають змогу досліджувати взаємодію глобальних тенденцій і локальних культурних контекстів у сучасному аудіовізуальному мистецтві?

Основна література

1. Appadurai, A. (1996). Modernity at large: Cultural dimensions of globalization. University of Minnesota Press.

2. Higson, A. (2000). The limiting imagination of national cinema. In M. Hjort & S. MacKenzie (Eds.), Cinema and nation (pp. 63–74). Routledge.

3. Jenkins, H. (2006). Convergence culture: Where old and new media collide. New York University Press.

4. Miller, T., Govil, N., McMurria, J., Maxwell, R., & Wang, T. (2005). Global Hollywood 2. British Film Institute.

5. Straubhaar, J. D. (2007). World television: From global to local. SAGE Publications.

6. UNESCO. (2005). Convention on the protection and promotion of the diversity of cultural expressions. https://www.unesco.org/creativity/en/2005-convention

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Алфьорова З. І. & Первишева І. Б. (2026). Ефект «тимчасової імерсивності» в контексті проявів темпоральності трансмедійних практик сучасної аудіовізуальної сфери / О.В. Культура України, (92), 64–73. https://doi.org/10.31516/2410-5325.092.07

Алфьорова, З. І., & Первишева, І. (2026). Трансформація моделей аудіовізуального продюсування в умовах трансмедійного цифрового середовища. Культура України, (94), 94–106. https://doi.org/10.31516/2410-5325.094.09

Алфьорова, З. І., & Первишева, І. Б. (2025). Трансмедійність у сучасних креативних індустріях: основні аспекти формування. Культура України, (90), 79–89. https://doi.org/10.31516/2410-5325.090.09

Алфьоров, А. М., & Алфьорова, З. І. (2024). Економічні моделі формування аудіовізуальних проєктів у креативних індустріях України в умовах підвищеної турбулентності. Культура України, (86), 59–70. https://doi.org/10.31516/2410-5325.086.07
Алфьоров, А. М., & Алфьорова, З. І. (2023). Секторальна морфологія сфери аудіовізуального мистецтва та виробництва як креативної індустрії: постановка проблеми. Культура України, (81), 34–39. https://doi.org/10.31516/2410-5325.081.04
Безручко, О. В. (Ред.). (2023). Аудіовізуальне мистецтво і виробництво: досвід, проблеми та перспективи (Т. 10).

Безручко, О., & Катушонок, Д. (2026). Фотомистецькі проєкти про сакральне мистецтво як один з важливих елементів збереження та популяризації у світовому культурному просторі культових споруд України. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 9(1), 103–119. https://doi.org/10.31866/2617-2674.9.1.2026.361873

Безручко, О., Чміль, Г., Гавран, І., Михальов, В., & Чайка, М. (2026). Цифрові аудіовізуальні практики як технології соціальних комунікацій: трансформація культурних наративів. Соціальні комунікації: теорія і практика, 11(2), 98–115. https://doi.org/10.69587/sdc/2.2026.98

Безручко, О., & Бойчук, Н. (2025). Музичний відеокліп у сучасному медійному просторі. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 8(2), 209–222. https://doi.org/10.31866/2617-2674.8.2.2025.347801

Безручко, О., & Грифцов, В. (2025). Документальний стиль в ігровому кіно. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 8(1), 60–78. https://doi.org/10.31866/2617-2674.8.1.2025.332389

Безручко, О., & Поберайло, О. (2025). Еволюція кат-сцен в інтерактивному аудіовізуальному наративі: класифікація функцій та характеристик. Культура України, (90). https://doi.org/10.31516/2410-5325.090.10

Безручко, О. (2025). До питання ремейку в кінематографі: технічні та художні властивості. Культурологічний альманах. https://doi.org/10.31392/cult.alm.2025.1.53
Безручко, О., & Анікіна, О. (2021). Сучасне аудіовізуальне мистецтво в просторах мережі Інтернет: нові аспекти взаємодії. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 4(1). https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235076

Зубавіна, І. (2025). Концепт антропоцентризму та його втілення в фільмах Кіри Муратової. Художня культура. Актуальні проблеми, 21(1), 9–18. https://doi.org/10.31500/1992-5514.21(1).2025.333475

Зубавіна, І. (2025). Лялька як артефакт культури та філософський концепт у кінотекстах Кіри Муратової. Художня культура. Актуальні проблеми, 21(2), 187–200.

Зубавіна, І. (2025). Образ дитини в новому українському кіно: метамодерністський вимір як чинник «м'якої сили». У Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24 червня 2025 р.).

Мусієнко, О. (2026). Алгоритмічна героїзація українських аудіовізуальних образів у цифровій платформній екосистемі. *Культура України*, (94), 60–67. https://doi.org/10.31516/2410-5325.094.05

Новікова, Л. Є. (2026). Естетика медіакратії: кінопортрет Сильвіо Берлусконі між політичним іміджем та культурною репрезентацією. Народна творчість та етнологія, 1(409), 106–113. Текст статті.

Новікова, Л. Є. (2025). Ренесансна новела в інтермедіальному діалозі: інтерпретаційні стратегії та екранізаційні практики. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, (37), 272–280. https://nv.knutkt.edu.ua/article/view/345184

Новікова, Л. (2022). Динаміка зміни іміджу України в аудіовізуальному мистецтві XXI століття. Матеріали до української етнології, 21(24), 112–116. https://doi.org/10.15407/mue2022.21.112

Новікова, Л. (2021). Творчість кінокомпозиторів у контексті міжнародних кінофестивалів. Народна творчість та етнологія, 2(390), 107–112.

Печеранський, І. (2026). На перетині цифрових екосистем: медіаархеологія взаємовпливу анімації, кіно та відеоігор (1970–1995). Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». https://doi.org/10.31866/2410-1176.54.2026.362235

Печеранський, І. (2024). Медіаконвергенція та крос-інновації в цифровому аудіовізуальному ландшафті епохи метамодерну: до питання про еволюційну логіку. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 51. https://doi.org/10.31866/2410-1176.51.2024.318356

Печеранський, І. (2023). Відеоарт 1960–1970-х років: контроверсія до телебачення та модерного мистецтва. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 49. https://doi.org/10.31866/2410-1176.49.2023.293286

Супрун-Живодрова, А. (2024). Жанрово-стилістичні особливості українського ігрового кінематографа періоду Незалежності. Народна творчість та етнологія, 1(401), 75–87. https://doi.org/10.15407/nte2024.01.075

Супрун-Живодрова, А. (2025). Особливості часопросторової організації українського аудіовізуального мистецтва періоду незалежності: наративний порядок. Культура України, (91), 156–165. https://doi.org/10.31516/2410-5325.091.18

Супрун-Живодрова, А. (2025). Темпоральний компонент в українському аудіовізуальному мистецтві періоду Незалежності: наративний темп і ритм. Культура України, (89), 144–152. https://doi.org/10.31516/2410-5325.089.14

Супрун-Живодрова, А. (2025). Типологія сюжетів в українському аудіовізуальному мистецтві періоду незалежності за класифікацією Нормана Фрідмана. Народна творчість та етнологія, 4(408), 101–109. https://doi.org/10.15407/nte2025.04.101

Допоміжна:

Alforova, Z., Marchenko, S., Shevchuk, Y., Kotlyar, S., & Honcharuk, S. (2021). Contemporary Ukrainian cinema into the European context (2014-2019). *Linguistics and Culture Review*, *5*(S2), 274-283. https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS2.1345

Borysova, S., Tytar, O., Stoliarchuk, N., Alforova, Z., & Tykhoniuk, O. (2024). Analysis of the impact of the digital revolution on creativity in contemporary art: Technological changes, interactivity and virtual aesthetics. Synesis, 16(1), 403–419.

Brückle, W., & Truniger, F. (Eds.). (2023). Display, distribute, disrupt: Contemporary moving image practices. DIAPHANES.

Kim, J. (2022). Documentary's expanded fields: New media and the twenty-first-century documentary. Oxford University Press.

Morgan, D. (2021). The lure of the image: Epistemic fantasies of the moving camera. University of California Press.
Pecheranskyi, I. (2023). The convergence of technologies and creative decisions during making visual image in the film industry: Analysis of ecosystem connections. The Culturology Ideas, 24(2), 36–45. https://doi.org/10.37627/2311-9489-24-2023-2.36-45

Pecheranskyi, I. (2023). Attractive visuality generation within the 360°-VR video format as a technological trend in modern film production. Culture and Arts in the Modern World, 24. https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279253

Pecheranskyi, I. (2023). Brief technical history and audiovisual parameters of electromechanical television. Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production, 6(2). https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.2.2023.289313

Pecheranskyi, I. (2023). Culture-creating potential of audiovisual technologies in the mass art of the second half of the twentieth and early twenty-first centuries. Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production, 6(1). https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279253

Pecheranskyi, I. (2023). Телебачення як сучасний фактор культурогенезу: осмислення в термінах теорії культивації. Питання культурології, 42. https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293790

Pecheranskyi, I. (2024). [Стаття у виданні Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production, 7(1)]. https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302762

Pecheranskyi, I. (2024). Media fusion as technology and mechanism for transforming the television ecosystem in the twentieth century. Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production, 7(2). https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.2.2024.318989

Pecheranskyi, I. (2025). «Стримінгова революція» у відеоіндустрії та аудіовізуальній культурі (до 20-річчя YouTube). Питання культурології, 45. https://doi.org/10.31866/2410-1311.45.2025.325044

Pecheranskyi, I. (2025). The hyperimmersive turn and the metaverse: Gamification of the audiovisual landscape. Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production, 8(1). https://doi.org/10.31866/2617-2674.8.1.2025.332437

Pecheranskyi, I. (2025). Естетика мобільного відео: мистецтвознавчі рефлексії. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», 52. https://doi.org/10.31866/2410-1176.52.2025.334043

Pecheranskyi, I. (2025). Магічний реалізм як естетична стратегія транскультурного кінематографа. Питання культурології, 46. https://doi.org/10.31866/2410-1311.46.2025.348599

Pecheranskyi, I. (2026). “The Mandalorian” as a manifesto of ecosystem convergence: Symbiosis of filmmaking, game engineering methods, and the streaming environment. Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production. https://doi.org/10.31866/2617-2674.9.1.2026.361876

Pecheranskyi, I. (2026). Aesthetic paradigms of interactivity and immersion in digital audiovisual art of the metamodern era. The Culturology Ideas. https://doi.org/10.37627/2311-9489-29-2026-1.18-29

Pecheranskyi, I. (2026). Enchant your audience: Magic of community building in streaming culture. National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald. https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2025.351830

Pecheranskyi, I. P. (2023). Technical peculiarities of the narrative action games of the 1990s–2010s as a factor of their development in the context of digital art. Culture of Ukraine, 81. https://doi.org/10.31516/2410-5325.081.02

Pecheranskyi, I., & Revenko, A. (2023). Європейський ринок індустрії мовлення наприкінці XX століття: структурний аналіз. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти, 11. https://doi.org/10.31866/2616-745X.11.2023.278434

Pecheranskyi, I., Denysiuk, Z., Humeniuk, T., Diachuk, V., & Kosinova, O. (2023). “Objective realism,” ethnographic cinema, and the classical model of visual-anthropological research. Research Journal in Advanced Humanities, 4(3). https://doi.org/10.58256/rjah.v4i3.1153

Pecheranskyi, I., Humeniuk, T., Shvets, N., Holovkova, M., & Sibiriakova, O. (2023). Transmedia discourse in the digital age: Exploring radical intertextuality, audiovisual hybridization, and the “aporia” of homo medialis. Research Journal in Advanced Humanities, 4(2). https://doi.org/10.58256/rjah.v4i2.1111

Pecheranskyi, I. P. (2024). Digital transformation of cinematograph as a factor in forming a new visual aesthetic: An analysis of the foreign film discourse at the beginning of the XXI century. Culture of Ukraine. https://doi.org/10.31516/2410-5325.086.06

Purgar, K. (Ed.). (2021). The Palgrave handbook of image studies. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-71830-5

Ruzhanskyi, B., & Bezruchko, O. (2025). Gender dimensions of survival: Cinematographic images of women in the context of war (XX–early XXI century). Актуальні питання гуманітарних наук, 94(2). https://doi.org/10.24919/2308-4863/94-2-21

Zubavina, I. (2026). Epistemic rupture and haptic resistance in the visual language of Yurii Illienko. Artistic Culture. Topical Issues, 22(1), 10–20. https://doi.org/10.31500/1992-5514.22(1).2026.365421

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні вказівки з дисципліни

«Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни ««Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» для здобувачів спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» третього (аспірантського) ступеня вищої освіти

Методичні вказівки з дисципліни «Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» розроблено з урахуванням сучасних тенденцій розвитку аудіовізуальної культури, мистецької освіти та наукових досліджень у галузі аудіовізуального мистецтва й виробництва. Матеріали спрямовані на забезпечення методичної підтримки семінарських занять і самостійної роботи аспірантів, поглиблення їхніх теоретичних знань, розвиток дослідницького мислення та формування здатності до самостійного осмислення актуальних проблем сучасної мистецької практики.

Позитивною характеристикою методичних вказівок є їхня орієнтація на поєднання теоретичного аналізу з дослідженням конкретних явищ і процесів аудіовізуального мистецтва. Запропонований підхід створює умови для критичного осмислення трансформацій аудіовізуальної мови, впливу цифрових технологій на мистецькі практики, зміни форм авторства, глядацького сприйняття та способів функціонування аудіовізуальних творів у сучасному медіасередовищі. Це відповідає потребі підготовки дослідників, здатних аналізувати мистецькі явища в широкому культурному, технологічному та соціальному контекстах.

Важливе значення мають завдання для семінарських занять і самостійної роботи, які сприяють розвитку навичок наукового пошуку, аналізу й інтерпретації мистецьких явищ, аргументованого формулювання власної позиції та ведення фахової дискусії. Самостійна робота орієнтує здобувачів на поглиблене опрацювання наукової літератури, зіставлення різних дослідницьких підходів і застосування теоретичних положень до аналізу аудіовізуальних творів та практик. Така організація навчальної діяльності відповідає специфіці третього рівня вищої освіти, на якому особливого значення набувають дослідницька самостійність, методологічна культура й академічна доброчесність.

Методичні вказівки мають практичну цінність для організації освітнього процесу, оскільки забезпечують систематизацію навчального матеріалу, визначають напрями опрацювання проблемних питань і сприяють узгодженню аудиторної та самостійної діяльності аспірантів. Їх використання може підвищити ефективність підготовки до семінарських занять, поглибити розуміння актуальних мистецтвознавчих дискусій і посилити зв'язок навчання з індивідуальними науковими дослідженнями здобувачів. Водночас результативність застосування матеріалів залежатиме від їх систематичного

оновлення відповідно до розвитку аудіовізуального мистецтва, появи нових дослідницьких концепцій і технологічних практик.

Загалом методичні вказівки з дисципліни «Актуальні проблеми в аудіовізуальному мистецтві» є актуальним навчально-методичним матеріалом, що відповідає профілю спеціальності В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво» та сприяє формуванню професійних і дослідницьких компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти. Матеріали можуть бути рекомендовані до використання в освітньому процесі за умови дотримання встановлених вимог до навчально-методичного забезпечення та належного оновлення змісту відповідно до актуальних наукових і мистецьких тенденцій. З огляду на актуальність змісту, практичну значущість і спрямованість на формування педагогічних компетентностей вважаю, що методичні вказівки заслуговують на позитивну оцінку і рекомендуються до затвердження та використання в освітньому процесі.

Рецензент:

кандидат філософських наук, доцент,

декан факультету «Образотворче мистецтво»

ХДАДМ Ольга ІВАЩЕНКО.